

**STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY PONIEC
NA LATA 2006-2013**

WRZESIEŃ 2006

SPIS TREŚCI

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA	3
1.1. TŁO I PRZYCZYNY	4
1.2. WARTOŚCI, ZASADY, DEFINICJE	6
1.3. STRUKTURA DOKUMENTU	10
1.4. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH.....	12
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	19
2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	20
2.2. DEMOGRAFIA.....	21
2.3. MARGINALIZACJA I WYKLUCZENIE W PERSPEKTYWIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	25
2.4. KWESTIA DZIECKA	35
2.5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH.....	38
2.6. KWESTIA UZALEŻNIEŃ.....	43
2.7. KWESTIA PRZESTĘPCZOŚCI	46
2.8. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	47
2.9. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY	49
2.10. ANALIZA SWOT	52
2.11. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	60
2.12. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ	63
3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	66
3.1. MISJA	67
3.2. CELE STRATEGICZNE	69
3.3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII	80
4. UWAGI KOŃCOWE	90

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA

Część wstępna zawiera elementarne informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentu. Przedstawione w niej zostały aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu lokalnego, zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna oraz najważniejsze informacje dotyczące metodyki pracy nad strategią. Jest tutaj także pokazany związek analizy z innymi dokumentami strategicznymi funkcjonującymi na różnych poziomach administrowania i zarządzania.

1.1. TŁO I PRZYCZYNY

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Obowiązek opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.). Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości.

Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003 r. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 1997 r. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 228 poz. 2255 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Europejska polityka społeczna została określona w głównej mierze podczas Szczytu Lizbońskiego w 2000 roku, na którym kraje członkowskie Unii Europejskiej uznały, że zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego będzie centralnym elementem w procesie modernizacji europejskiego modelu społecznego. W roku 2001 uzgodniony został przez Radę, Parlament i Komisję Europejską „Wspólnotowy program na rzecz walki z wykluczeniem społecznym na lata 2002-2006”. Jego celem jest wsparcie współpracy pomiędzy krajami Unii Europejskiej i zwiększenie skuteczności przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Polska zgłosiła gotowość przystąpienia do programu, w efekcie czego podjęła prace nad przygotowaniem Memorandum w sprawie Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum – JIM), Narodowej Strategii Integracji Społecznej oraz Krajowego Planu Działania na rzecz Integracji Społecznej. Powołany przez Prezesa Rady Ministrów w roku 2003 Zespół Zadaniowy do spraw Reintegracji Społecznej opracował dokument pt.: „Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski”. Autorzy tego dokumentu podjęli próbę dokonania całościowej analizy sytuacji społecznej w Polsce, wskazania priorytetowych problemów oraz dobrych praktyk na rzecz inkluzji osób i grup.

Opracowując lokalną strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznaje się także za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu.

Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

- Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006,
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013),
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego,
- Sektorowy Program Operacyjny Rozwoju Zasobów Ludzkich,

1.2. WARTOŚCI, ZASADY, DEFINICJE

Wartość to termin używany do określenia tego, co godne uznania i pożądanego, cenne i dobre. Człowiek budujący swój system wartości pewne z nich eliminuje (odrzuca jako złe, czyli traktuje je jako „antywartości”), inne pozostawia i hierarchizuje według przypisywanej im ważności.

Wartość jest cechą względną, a to oznacza, że nie zawsze, nie w każdym miejscu, nie przez wszystkich i nie w każdych okolicznościach przypisywana jest przedmiotom podlegającym ocenie. Przedmiotami wartościowania w polityce społecznej są najczęściej stosunki społeczne, stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne, stosunki między człowiekiem a przyrodą.

Polityka społeczna oparta na określonych zasadach, normach i wartościach może być postrzegana jako przewodnik działania państwa i władz samorządowych różnych szczebli w celu:

- kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, a także ogólnych warunków rozwoju;
- harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych oraz tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.

Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady. Źródła, z których czerpie wartości polityka społeczna, są bardzo różnorodne. Są to m.in. ideologie, doktryny społeczne i gospodarcze, społeczne oczekiwania wyrażane za pośrednictwem różnych kanałów społecznej komunikacji, normy zwyczajowe, poglądy osób znaczących w społeczeństwie. W polityce społecznej, odwołującej się do wartości cenionych przez społeczeństwo, ważny jest podział na wartości odczuwane i uznawane. Wartości odczuwane wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, zaś uznawane opierają się na przekonaniach, że pewne cechy powinny być odczuwane jako wartość.

Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb. Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady, które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w polityce społecznej, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. **Zasada samopomocy** – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. **Zasada przezorności** – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. **Zasada solidarności społecznej** – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. **Zasada pomocniczości** – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
5. **Zasada partycypacji** – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. **Zasada samorządności** – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. **Zasada dobra wspólnego** – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. **Zasada wielosektorowości** – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Polityka społeczna, jako przewodnik czy też wskazówka działania oparta na zadeklarowanych wartościach i zasadach, określa i wyjaśnia misję, obejmuje możliwości i cele przedsięwzięć organizacyjnych, wymusza odpowiednie zachowania,

nakreślając przydział odpowiedzialności i towarzyszącą temu delegację kompetencji na wszystkie poziomy organizacyjne.

Z wymienionych powyżej zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym. Są to przede wszystkim:

- dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych;
- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- dostrzeganie z wyprzedzeniem zagrożeń społecznych;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

Polityka społeczna Unii Europejskiej opiera swoje założenia na działaniach związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, zapewnieniem powszechności prawa do zatrudnienia i wykształcenia, a wreszcie stworzeniem systemu zabezpieczenia społecznego. Z uwagi na przystąpienie naszego kraju do tej struktury społeczno-gospodarczej jest rzeczą oczywistą i zrozumiałą, że właśnie te wartości i zasady stanowią fundament budowy dokumentu wskazującego lokalne problemy społeczne i metody ich rozwiązywania.

W polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Natomiast określeniem „kwestia społeczna” wyróżnia się wśród nich te, które:

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa;
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych;
- nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

W węższym znaczeniu termin „kwestia społeczna” oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. W szerszym znaczeniu termin ten oznacza natomiast sprzeczność pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji ustrojowej czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia. Przyjmuje się, że źródła kwestii społecznych tkwią wewnątrz społeczeństwa, w mechanizmach życia zbiorowego i mogą być – jak każdy problem społeczny – ograniczane i rozwiązywane we wszystkich skalach współżycia: od rodziny poprzez środowiska lokalne i zawodowe po skalę ogólnopaństwową czy międzynarodową.

Mechanizmów powstawania problemów społecznych i kwestii społecznych upatrywać należy w funkcjonowaniu społeczeństwa. Są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa;
- gwałtowna zmiana społeczna;
- opóźnienia kulturowe;
- przemiany gospodarcze wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania;
- złe funkcjonowanie instytucji politycznych czy administracyjnych;
- niekompetencja polityków czy urzędników państwowych;
- dysfunkcjonalność instytucji społecznych;
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk;
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna;
- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych;
- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadzą do wykluczenia społecznego, czyli sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna oparta na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności.

Podejmowane w tym celu działania wspólnotowe służą budowie społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej. W społeczeństwie tym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomaga się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

Przygotowując dokument programowy, wskazujący kierunki działań samorządu w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, która posłużyła autorom za fundament przy jego opracowywaniu. Wartością tą jest zasada wspierania rodziny jako najważniejszej komórki społecznej. Jest ona głównym przesłaniem niniejszego dokumentu, gdyż od wspierania siły rodziny należy rozpocząć każdy rodzaj oferowanej pomocy.

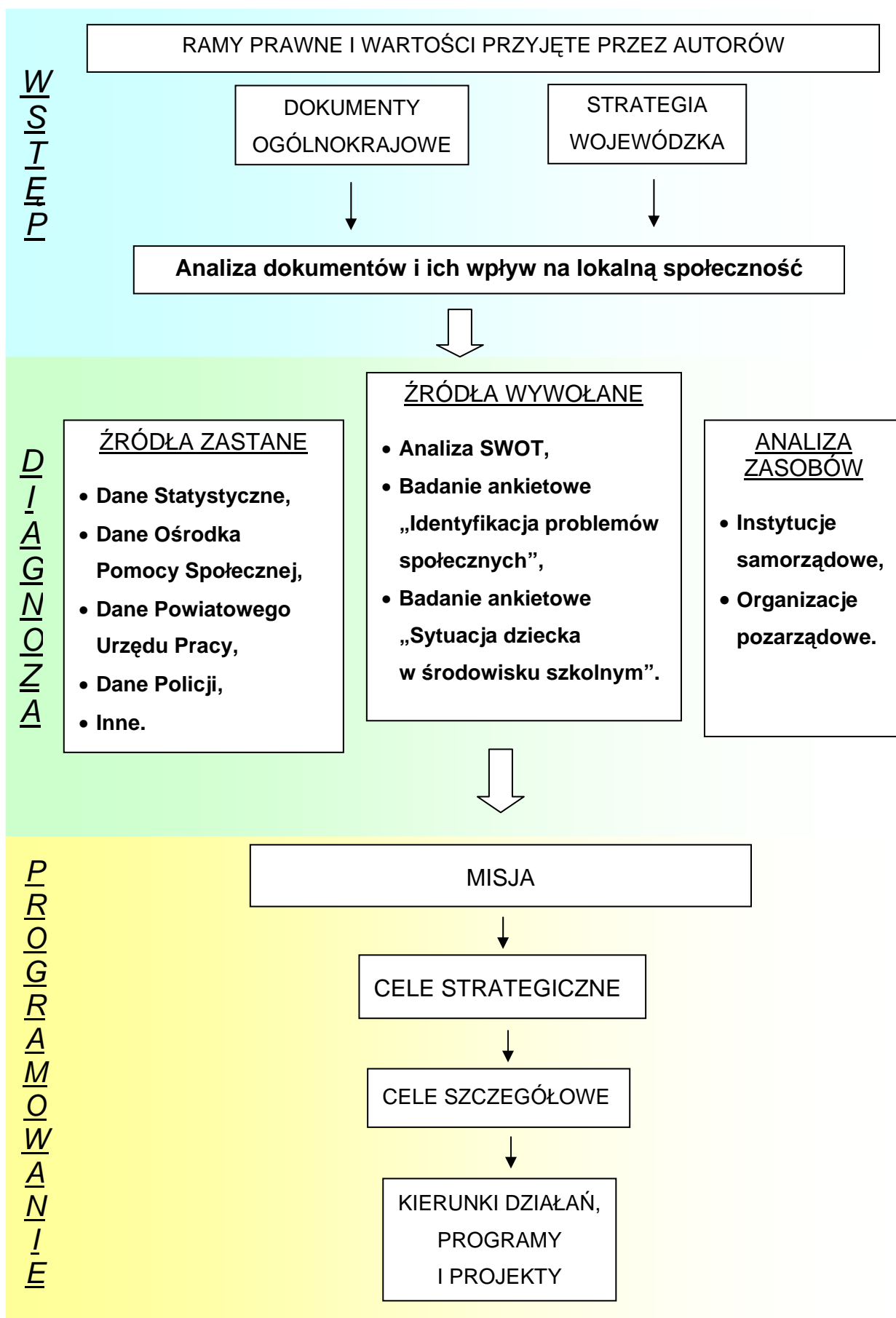
1.3. STRUKTURA DOKUMENTU

Strategie rozwiązywania problemów społecznych to względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk), występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych), prowadzone na terenie gminy, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin, mieszkańców gminy.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Przedłożony materiał został opracowany w Ośrodku Pomocy Społecznej w Poniecu przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu. Perspektywa czasowa obowiązywania niniejszego dokumentu została skomunikowana z głównymi dokumentami strategicznymi wpływającymi na rozwiązywanie lokalnych problemów, tj. Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (Narodowa Strategia Spójności) oraz Narodową Strategią Integracji Społecznej, wyznaczającymi działania i stwarzającymi możliwość ubiegania się o środki zewnętrzne do 2013 roku.

METODOLOGIA OPRAWOWANIA DOKUMENTU

1.4. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Konstruując strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy, należy pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły jej mieszkańców. Krytyczna analiza dokumentów programowych powstających na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym w taki sposób, by nie powielać pewnych działań, ale wpisywać się własnymi propozycjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalnoprawną.

1.4.1. NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI 2007-2013

(NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA 2007-2013)

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Europejskiej ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności Rada Europejska na poziomie Wspólnoty przygotowała strategiczne wytyczne w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, określające indykatywne ramy interwencji funduszy, z uwzględnieniem innych polityk Wspólnoty. Projekt tego dokumentu Komisja Europejska opublikowała w dniu 5 lipca 2005 r. pod nazwą „Polityka spójności wspierająca wzrost gospodarczy i zatrudnienie: Strategiczne Wytyczne Wspólnoty 2007-2013” (SWW). Dla każdego z celów funduszy wytyczne te realizują priorytety Wspólnoty, w szczególności promowanie harmonijnego, zrównoważonego i trwałego rozwoju Wspólnoty. Wytyczne te są określone z uwzględnieniem zintegrowanych wytycznych w zakresie polityki gospodarczej oraz zatrudnienia – Zintegrowany Pakiet Wytycznych w sprawie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia na lata 2005-2008 (ZPW).

Na podstawie zapisów Strategicznych Wytycznych Wspólnoty Polska opracowała „Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013” (NSRO), które integrują główne priorytety Wspólnoty z priorytetami polskimi, uwzględniając jednocześnie zapisy Krajowego Programu Reform, odpowiadającego na wyzwania zawarte w Strategii Lizbońskiej. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia stanowią podstawę do programowania interwencji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności (FS).

„Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie” określają działania o charakterze rozwojowym, jakie Rząd polski zamierza podjąć w latach 2007-2013 w zakresie promowania trwałego wzrostu gospodarczego, wzrostu konkurencyjności oraz wzrostu zatrudnienia. NSRO służą jednocześnie zapewnieniu skutecznej pomocy na rzecz regionów i grup społecznie zmarginalizowanych oraz pomocy w restrukturyzacji sektorów i regionów problemowych.

Zakładanym efektem strategii proponowanej w NSRO jest znaczące podniesienie jakości życia mieszkańców Polski i zbliżenie poziomu rozwoju do obecnie najbiedniejszych starych państw członkowskich, a w dłuższej perspektywie poziomu zbliżonego do średniej europejskiej.

W wyniku przeprowadzonej analizy, która wskazała różnice w poziomie rozwoju społeczno-ekonomicznym kraju oraz poszczególnych jego regionów, w stosunku do innych krajów UE, oraz w odpowiedzi na wyzwania Strategii Lizbońskiej i cele Zintegrowanego Pakietu Wytycznych, których instrumentem realizacji na gruncie krajowym jest Krajowy Program Reform, sformułowano cel strategiczny Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013. Zakłada on tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Cel strategiczny osiągnąć będzie poprzez realizację horyzontalnych celów szczegółowych, co oznacza, że wszystkie programy, działania i projekty podejmowane w ramach NSRO realizują je jednocześnie aczkolwiek w różnym zakresie. Celami horyzontalnymi NSRO są m.in.:

- Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa.
- Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej.
- Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski.
- Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

1.4.2. NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Cele polityki integracji społecznej w Polsce wynikają przede wszystkim z priorytetów określonych w przyjętej w czerwcu 2004 r. Narodowej Strategii Integracji Społecznej. Wynikają również z założeń w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego przyjętych w grudniu 2000 r. przez Radę Europejską w Nicei. Polska w pełni zaakceptowała ich zasadność, co zostało oficjalnie potwierdzone poprzez przyjęcie w grudniu 2003 r. Wspólnego Memorandum Polski i Unii Europejskiej o Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum).

Zarówno Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej, jak i Wspólne Memorandum są elementami realizacji Strategii Lizbońskiej, która została przyjęta przez piętnaście krajów członkowskich UE w marcu 2000 roku.

Polskie priorytety wpisują się także w podstawowe założenia Zrewidowanej Strategii Spójności Społecznej Rady Europy, której inauguracja odbyła się w lipcu 2004 r. w Warszawie. Jednym z tych założeń jest budowanie integracji i spójności społecznej w oparciu o prawa człowieka, a zwłaszcza te prawa, które zostały zawarte w Zrewidowanej Europejskiej Karcie Społecznej.

Priorytety Narodowej Strategii Integracji Społecznej stworzone zostały z perspektywą ich realizacji do 2010 roku. Krajowy Plan Działania uwzględnia te priorytety, których realizacja jest szczególnie pilna. Wynikają one także z przedstawionej analizy sytuacji ekonomiczno-społecznej ilustrującej podstawowe przyczyny ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Priorytety zawarte w NSIS w zakresie realizacji **prawa do edukacji** są następujące:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym;
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim;
- upowszechnienie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy;
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci;
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego.

W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego**:

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań;

- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwienia dochodowego, tak aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE.

Bezrobocie jest jedną z form wykluczenia społecznego silnie powiązaną z innymi jego przejawami, np. ubóstwem, w warunkach niskiej skuteczności systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Dlatego też w Narodowej Strategii Integracji Społecznej cztery z dwudziestu priorytetów odnoszą się do sfery działań dotyczących realizacji **prawa do pracy**:

- ograniczenie bezrobocia długookresowego;
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży;
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych;
- zwiększanie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy.

W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia**:

- wydłużenie przeciętnego trwania życia w sprawności;
- upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- zwiększenie zakresu objęcia kobiet i dzieci programami zdrowia publicznego.

W zakresie realizacji **innych praw społecznych**:

- zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością;
- zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych;
- rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami;
- zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną;
- realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne;
- zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

1.4.3. KRAJOWY PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej to program poprawy dostępu do praw społecznych i zwiększania poziomu ich realizacji. Jest to również zasadniczy instrument osiągania integracji społecznej w europejskim modelu społecznym. Realizacja praw społecznych wymaga oczywiście poniesienia określonych kosztów, tak samo jak realizacja wszystkich innych kategorii praw człowieka zawartych

w prawie międzynarodowym i krajowym. Należy więc zapewnić w sposób trwały zasoby finansowe, kadrowe, lokalowe, rzeczowe i inne instytucjom odpowiedzialnym za realizację tych praw.

Prawa społeczne powinny mieć obecnie priorytet w wydatkach publicznych. Ich realizacja znacznie się pogorszyła w ostatnich latach, a więc zmniejsza się poziom integracji społecznej i zwiększa się skala i zasięg procesów wykluczenia społecznego. W Krajowym Planie Działań na rzecz Integracji Społecznej za najważniejsze uznano:

- działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne zapobiegające wykluczeniu oraz wspierające grupy zagrożone;
- budowę systemu bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu;
- realizację prawa do pracy dla każdego, w tym szczególnie dla grup defaworyzowanych na rynku pracy poprzez odpowiednią politykę makroekonomiczną i politykę zatrudnienia;
- rozwój systemu instytucjonalnego z jasnym podziałem odpowiedzialności instytucji rządowych i samorządowych, otwierającego przestrzeń dla aktywności obywatelskiej i upodmiotowienia osób korzystających z usług społecznych, świadczonych zarówno przez państwo, jak i przez organizacje pozarządowe.

Na poziomie operacyjnym ważne jest, że polska polityka integracji społecznej musi być realizowana **we współpracy z szeroko rozumianymi partnerami społecznymi**. Szczególnie chodzi tu o związki zawodowe i związki pracodawców, organizacje pozarządowe, samorządy lokalne oraz odpowiednie charytatywne instytucje kościołów i związków wyznaniowych. Niezależnie od osiągniętego poziomu zamożności oraz stanu koniunktury gospodarczej państwo nie jest w stanie zrealizować celów tej polityki bez partnerstwa z innymi instytucjami.

W tym kontekście ustalono następujące priorytety na najbliższe dwa lata:

- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną, głównie poprzez zwiększenie ich uczestnictwa w działalności organizacji pozarządowych i innych formach pracy społecznej oraz samopomocy;
- wzrost liczby samorządów, które z pełną wrażliwością i zaangażowaniem podejmą się tworzenia lokalnych strategii przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, a następnie zrealizują ich założenia.

1.4.4. STRATEGIA ROZWOJU POMOCY SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Ze względu na swój dalekosiężny charakter strategia budowana na poziomie lokalnym musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi gmina współpracuje na zasadzie partnerstwa. Jednym z nich jest samorząd województwa wielkopolskiego. Strategia Rozwoju Pomocy Społecznej Województwa Wielkopolskiego pozwala zaplanować działania województwa z zakresu polityki społecznej w taki sposób, aby przeciwdziałać najistotniejszym zagrożeniom społecznym przy aktywnym udziale samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych. Zagrożenia takie, jak negatywne skutki ubóstwa i zjawisko wykluczenia społecznego, to wyzwania nie tylko dla Wielkopolski, ale również dla społeczeństwa współczesnej Europy.

Zadaniem samorządu województwa jest nie tylko rozwiązywanie problemów społecznych. To przede wszystkim organizowanie wsparcia i pomocy osobom potrzebującym w miejscu ich zamieszkania, a więc przy udziale jednostek organizacyjnych samorządów lokalnych. Województwo poprzez działalność Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej pełni rolę wspierającą, aktywizującą, koordynującą i inicjującą nowe rozwiązania, zmierzające tym samym do wyrównywania poziomu życia mieszkańców Wielkopolski. Strategia określa główne działania samorządu województwa zgodnie z przypisanymi województwu zadaniami z zakresu pomocy społecznej.

Do generalnych celów niniejszej Strategii należy między innymi:

1. Zapewnienie mieszkańcom warunków do podwyższania poziomu życia.
2. Wzrost wewnętrznej integracji i istotna poprawa jakości przestrzeni.
3. Dostosowanie potencjału, struktury i organizacji województwa do wyzwań XXI w. i wymagań jednoczącej się Europy.

Przyjmując ww. cele określono strategiczne kierunki działania pomocy społecznej w województwie wielkopolskim:

1. Rozwój gminnych i powiatowych specjalistycznych placówek pomocy społecznej świadczących różnorodne usługi socjalne wynikające z potrzeb społeczności lokalnej.
 - A. Ilościowy rozwój placówek takich jak środowiskowe domy samopomocy, ośrodki interwencji kryzysowej, domy dziennego pobytu dla różnych grup dysfunkcyj-

nych, świetlice socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży, warsztaty terapii zajęciowej, domy pomocy społecznej stałego pobytu.

B. Jakościowy rozwój usług w placówkach dotychczas funkcjonujących.

1.1. Zwiększenie aktywności społeczności lokalnych.

1.2. Zmniejszenie negatywnych skutków problemów społecznych (niepełnosprawność, bezrobocie, bezdomność, przemoc, alkoholizm, narkomania).

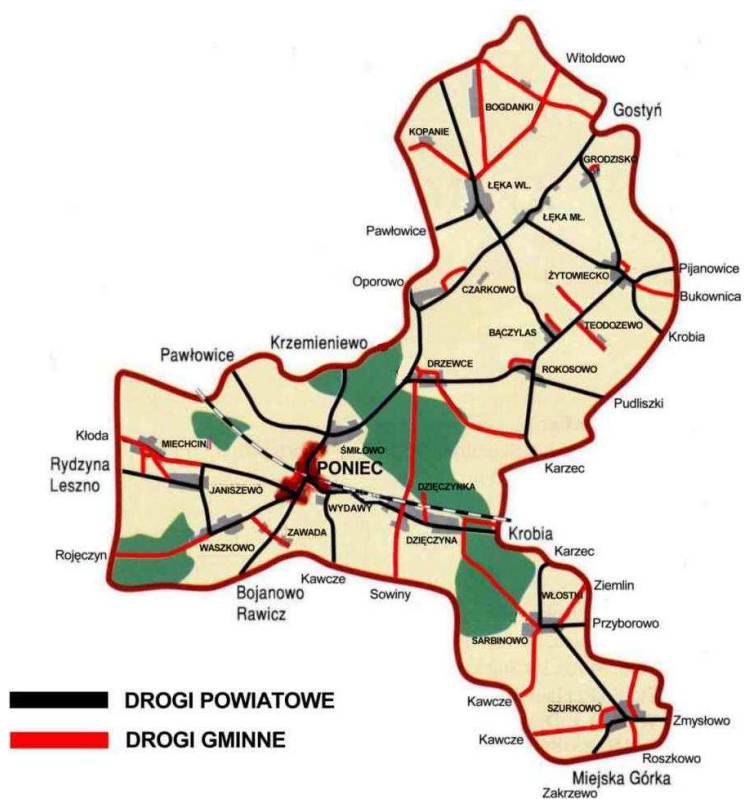
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Część diagnostyczna zawiera diagnozę problemów społecznych gminy. Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych oraz analizie skonstruowanych specjalnie do tego celu ankiet i wywiadów.

2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Poniec jest gminą miejsko-wiejską, położona w środkowej części rejonu leszczyńskiego, w województwie wielkopolskim. Pod względem fizycznogeograficznym obszar gminy leży w dolinie polodowcowej na Wysoczyźnie Leszczyńskiej. Miasto Poniec, będące siedzibą władz gminy, leży w niewielkiej odległości (ok. 20 km) od Leszna, Rawicza i Gostynia. Gmina zajmuje powierzchnię 132 km² i liczy 8.060 mieszkańców, z czego 2.979 osób mieszka w mieście.

Gmina Poniec jest jedną z siedmiu jednostek samorządu terytorialnego należących do powiatu gostyńskiego. Do gminy, oprócz miasta Poniec, należy 19 wsi sołectkich (rycina 1.): Bogdanki, Bączylas, Czarkowo, Drzewce, Dzieczyna, Grodzisko, Janiszewo, Łęka Mała, Łęka Wielka, Miechcin, Rokosowo, Sarbinowo, Szurkowo, Śmiłowo, Teodozewo, Waszkowo, Wydawy, Zawada i Żytowiecko.

Rycina 1. Gmina Poniec.

Teren gminy Poniec jest równinny o przewadze gruntów ornych, które stanowią ok. 64% powierzchni gminy. Zalesienie występuje w północno-wschodniej części gminy i wynosi ok. 18% powierzchni gminy. Z uwagi na brak bogactw naturalnych, które miałyby jakikolwiek wpływ na strukturę gospodarki na terenie gminy nie występują zakłady przemysłowe uciążliwe dla ludności i środowiska naturalnego.

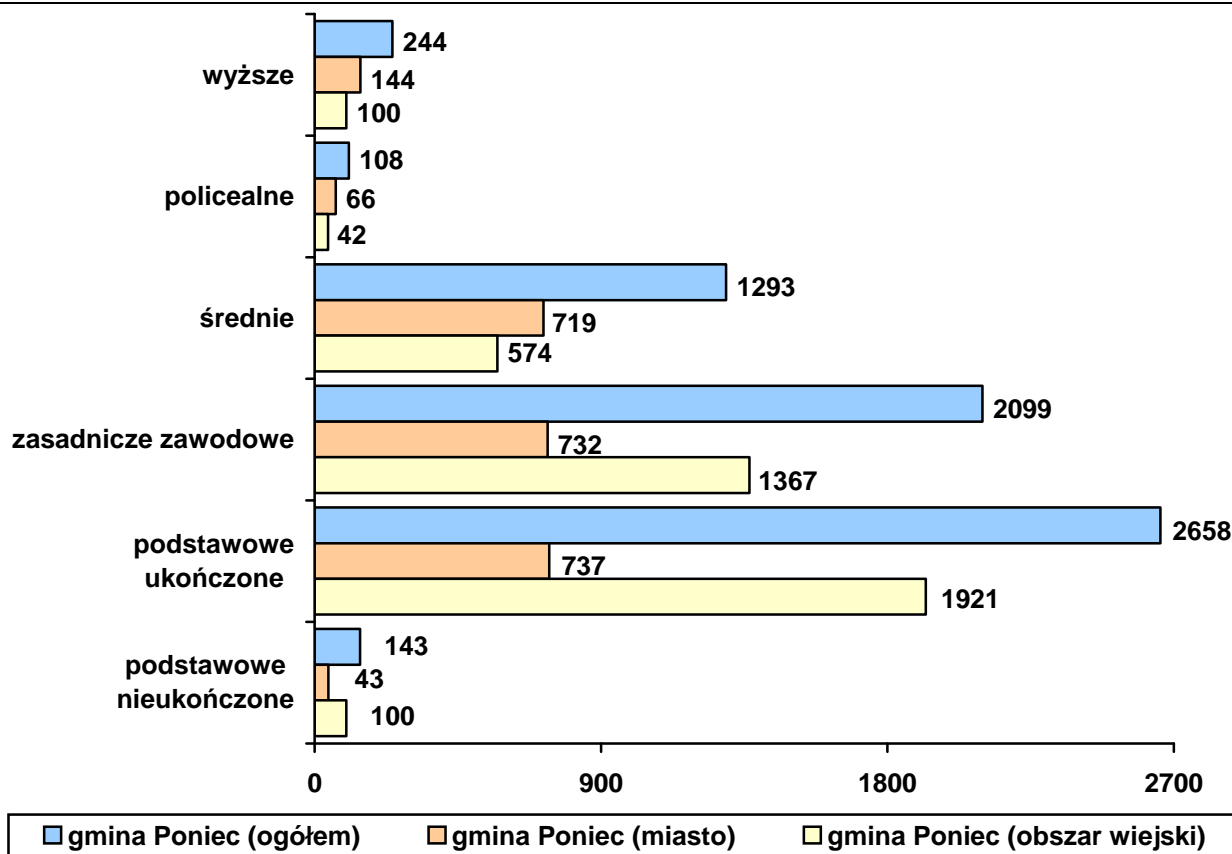
Gmina Poniec posiada dobrze rozwiniętą sieć komunikacyjną. Przez jej obszar przebiegają drogi powiatowe: nr 788 Poniec – Osieczna – Lipno, nr 816 Poniec – Kawcze – Rawicz, nr 811 Gostyń – Poniec – Bojanowo – Góra, nr 792 Leszno – Rydzyna – Poniec – Krobia – Krotoszyn, a także dwutorowa linia kolejowa Głogów – Wschowa – Leszno – Krotoszyn.

Na terenie gminy Poniec znajdują się 22 podmioty gospodarcze publiczne i 390 podmiotów prywatnych. Jest tu jedno przedszkole, do którego uczęszcza 99 dzieci, cztery szkoły podstawowe, w których naukę pobiera 611 uczniów oraz dwa gimnazja, do których uczęszcza 388 uczniów. Mieszkańcy gminy mają zapewnioną opiekę zdrowotną w dwóch przychodniach zdrowia oraz dwóch gabinetach prywatnych.

2.2. DEMOGRAFIA

W 2002 roku teren gminy Poniec zamieszkiwało 7.898 osób, w tym 6.545 osób w wieku 13 lat i więcej.

Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2002 roku (dane w %)

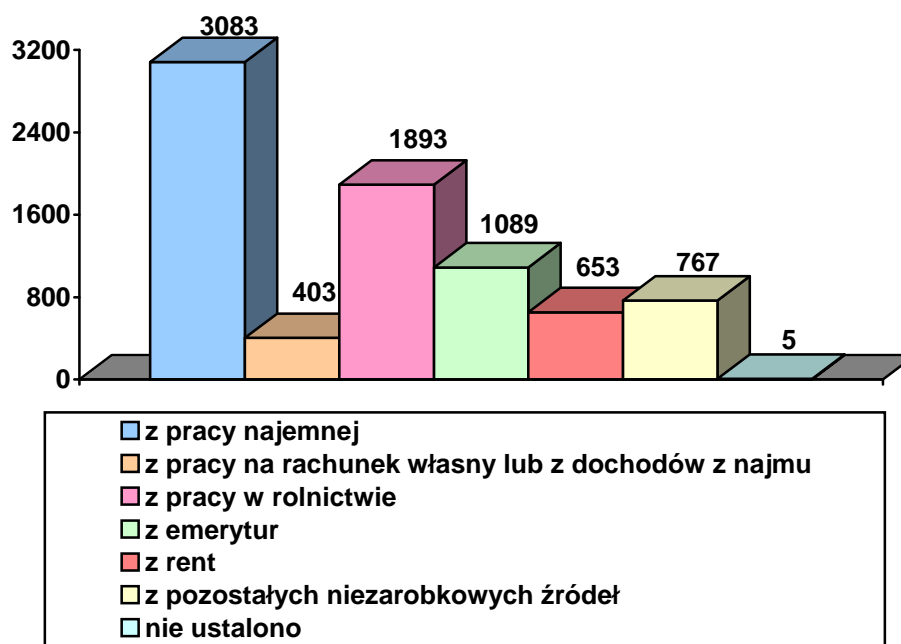

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

Analizując strukturę wykształcenia ludności gminy w 2002 roku, należy stwierdzić, iż wśród mieszkańców w wieku 13 lat i więcej, największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym i zasadniczym zawodowym (odpowiednio 2.658 i 2.099 osób, a wykształceniem wyższym legitymowały się jedynie 244 osoby. Generalnie mieszkańcy miasta charakteryzowali się wyższym poziomem wykształcenia niż ludność obszarów wiejskich. Mieszkańcy Ponieca dominowali w gronie osób mających wykształcenie wyższe, policealne i średnie, natomiast ludność wiejska przeważała wśród osób legitymujących się wykształceniem zasadniczym zawodowym, podstawowym ukończonym i niższym.

Poziom wykształcenia lokalnej społeczności jest ważną przesłanką w procesie oceny umiejętności i radzenia sobie poszczególnych osób przede wszystkim na rynku pracy. Im bowiem dana osoba jest lepiej wykształcona, tym łatwiej potrafi się przystosować do zmiennej rzeczywistości rynku pracy.

Ludność według głównego źródła utrzymania w 2002 roku

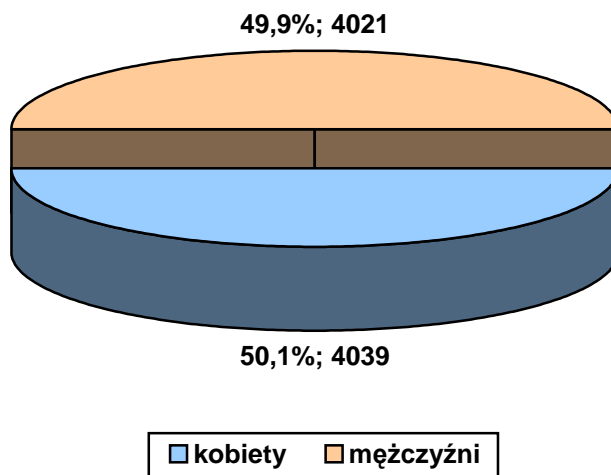

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku, spośród 7.898 mieszkańców gminy 5.379 osób (czyli 68,1%) utrzymywało się z pracy lub najmu, w tym 3.486 osób z pracy poza rolnictwem (3.083 osoby z pracy najemnej i 403 osoby z pracy na własny rachunek lub z dochodów z najmu), a 1.893 osoby z pracy w rolnictwie (1.418 osób z pracy we własnym gospodarstwie rolnym). Z niezarobkowych

źródeł utrzymywało się 2.509 osób, z czego 1.089 mieszkańców gminy korzystało ze świadczeń emerytalnych, 653 osoby otrzymywały renty, a z pozostałych niezarobkowych źródeł utrzymania korzystało 767 osób. Nie ustalono źródła utrzymania 5 mieszkańców.

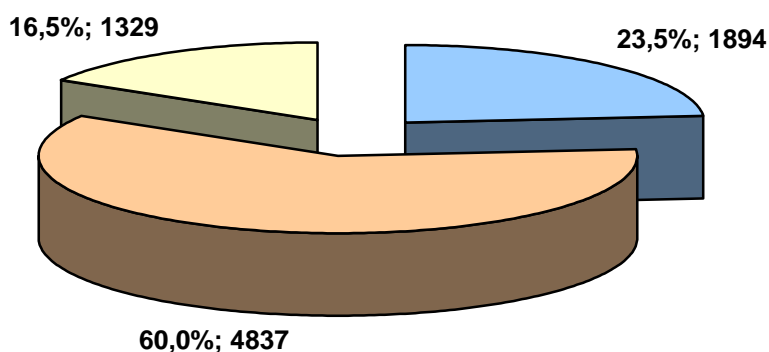
Ludność gminy Poniec w 2004 roku

Dane Urzędu Miejskiego w Poniecu.

Według danych Urzędu Miejskiego w Poniecu z 31 grudnia 2004 roku obszar gminy zamieszkiwało 8.060 osób, w tym 4.021 mężczyzn i 4.039 kobiet. Wskaźnik gęstości zaludnienia wynosił 61 osób na 1 km².

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Poniec w 2004 roku

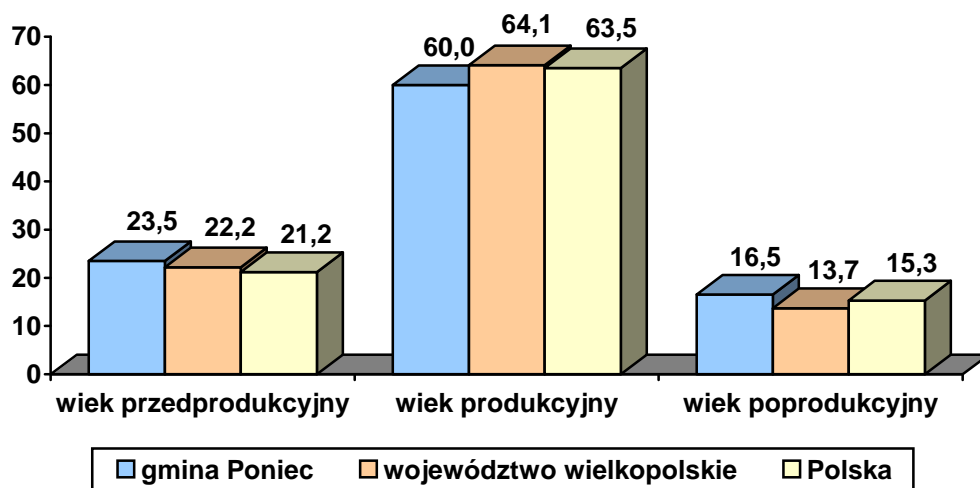

■ osoby w wieku przedprodukcyjnym
 ■ osoby w wieku produkcyjnym
 ■ osoby w wieku poprodukcyjnym

Dane Urzędu Miejskiego w Poniecu.

W roku 2004 teren gminy Poniec zamieszkiwało 1.894 osób w wieku przedprodukcyjnym, 4.837 osób w wieku produkcyjnym oraz 1.329 osób w wieku poprodukcyjnym.

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Poniec w 2004 r. w porównaniu z województwem i krajem (dane w %)

Badania własne Centrum AV.

Na przestrzeni minionych lat struktura demograficzna mieszkańców gminy ulegała zmianom i będzie zmieniać się nadal, co jest charakterystyczne dla całej populacji mieszkańców kraju. Odnotowujemy systematycznie zmniejszającą się liczbę dzieci i młodzieży (w przedziale wiekowym 0-17 lat), co jest związane z malejącą dzietnością rodzin, natomiast wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym (60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn). Ponieważ w niedalekiej przyszłości znaczna grupa osób w wieku produkcyjnym będzie kończyć swą działalność zawodową, zasilą one grono seniorów, co z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest o tyle ważne, że wymaga dostosowania do potrzeb tej grupy odpowiedniej sfery usług społecznych.

Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności – obecnie prawie 60% niepełnosprawnych jest wśród osób po 55. roku życia. Dodajmy, że proces starzenia się lokalnej społeczności wynika także skądinąd z pozytywnej przesłanki – wydłużania się średniego czasokresu życia.

2.3. MARGINALIZACJA I WYKLUCZENIE W PERSPEKTYWIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

W okresie od 1996 do 2003 roku liczba osób żyjących poniżej granicy minimum egzystencji zwiększyła się w skali całego kraju o 2,8 mln osób. Taki rodzaj ubóstwa nie wynika jedynie z krótkotrwałego pogorszenia się sytuacji rodzin, ale nabiera cech trwałości, przyczyniając się do długotrwałego pozbawienia możliwości korzystania z dóbr i usług, a tym samym prowadzi do wykluczenia społecznego.

W 2004 roku mieliśmy w Polsce do czynienia z kontynuacją tendencji obserwowanej od 1996 roku, polegającej na wzroście zasięgu ubóstwa obiektywnego szacowanego na podstawie wyników badań budżetów gospodarstw domowych (GUS). W 2004 roku poniżej minimum egzystencji żyło 11,8% polskiego społeczeństwa (w porównaniu do 4,3% w 1996 r.).

Na syndrom głębokiego ubóstwa składa się bezrobocie połączone z niskim poziomem wykształcenia głowy gospodarstwa domowego, wielodzietność oraz fakt zamieszkania w małych ośrodkach miejskich oraz na wsi, szczególnie na obszarach dotkniętych bezrobociem strukturalnym. Wzrost skali ubóstwa w ostatnich latach dokonał się przy poprawie przeciętnej sytuacji materialnej ogółu społeczeństwa, co świadczy o rosnących w społeczeństwie nierównościach w sytuacji dochodowej i poziomie życia.

System pomocy społecznej jako jeden z elementów zabezpieczenia społecznego polityki społecznej państwa ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych. Według ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2. 1).

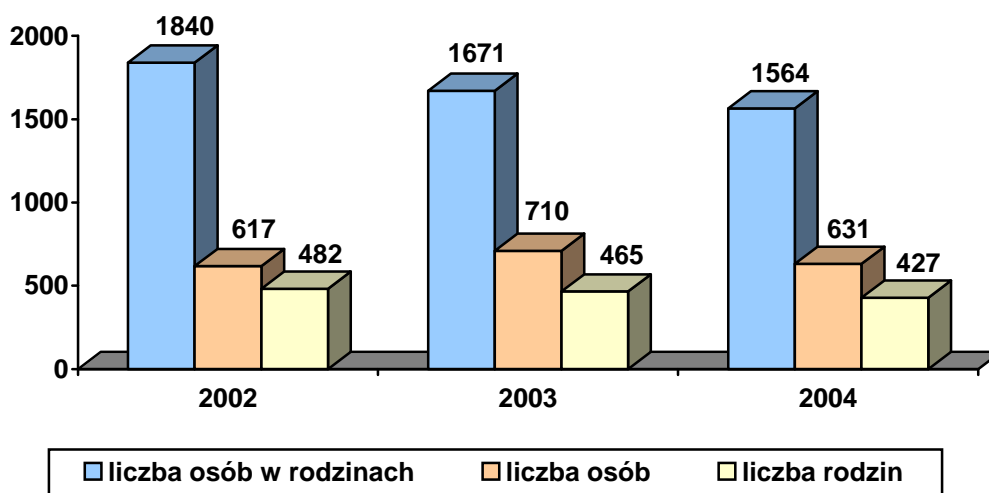
Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3. 1). Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu: 1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia

gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze; 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy; 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Poniec odpowiedzialny jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Do jego obowiązków należy:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej;
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych);
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym;
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Osoby objęte pomocą społeczną w latach 2002-2004

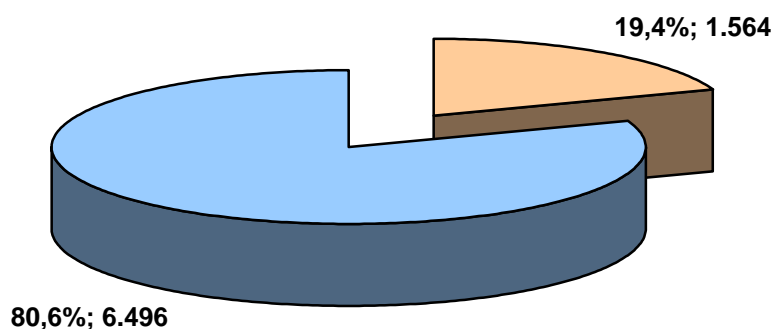

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Poniecu.

Jak pokazuje powyższy wykres, liczba osób objętych systemem pomocy społecznej ulega zmianom. Nie zawsze wynika to ze skali pojawiających się problemów społecznych, a przede wszystkim z ubóstwa. Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby i rodziny.

Od 1 października 2006 roku kryterium to będzie na poziomie 477 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej (poprzednio 461 zł) i 351 zł na osobę w rodzinie (poprzednio 316 zł). Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczeń zawęży liczbę uprawnionych i może istotnie wypaczać skalę występującego ubóstwa. Na wahania liczby uprawnionych do świadczeń wpływ miały m.in. ustawa o rencie socjalnej i ustawa o świadczeniach rodzinnych, które spowodowały w 2004 przejście części klientów systemu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i płatnika świadczeń rodzinnych.

Liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej a ludność gminy w 2004 roku

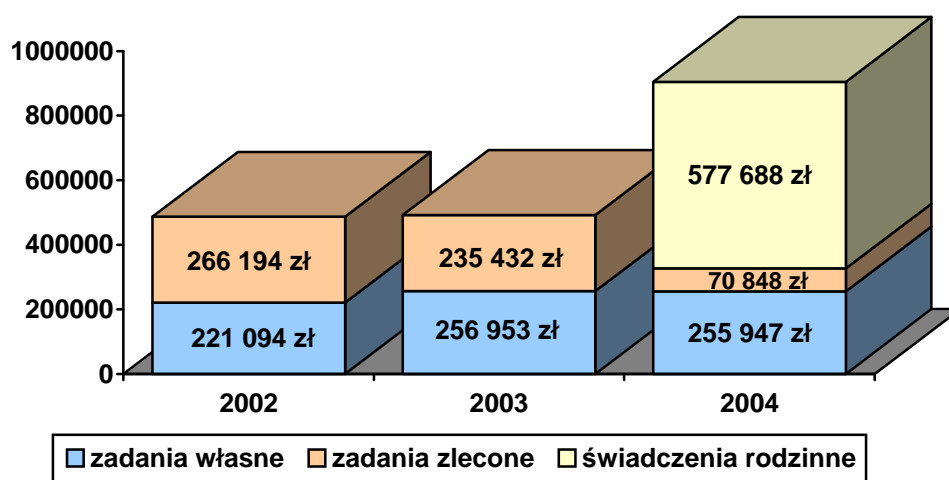

osoby objęte pomocą społeczną pozostali mieszkańcy gminy

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Poniecu.

Spośród 8.060 mieszkańców gminy, 1.564 osoby skorzystały z systemu pomocy społecznej w roku 2004. Liczba ta obejmuje również członków rodzin osób, którym decyzją administracyjną przyznano wsparcie.

Wydatki na pomoc społeczną w latach 2002-2004 i świadczenia rodzinne w 2004 roku

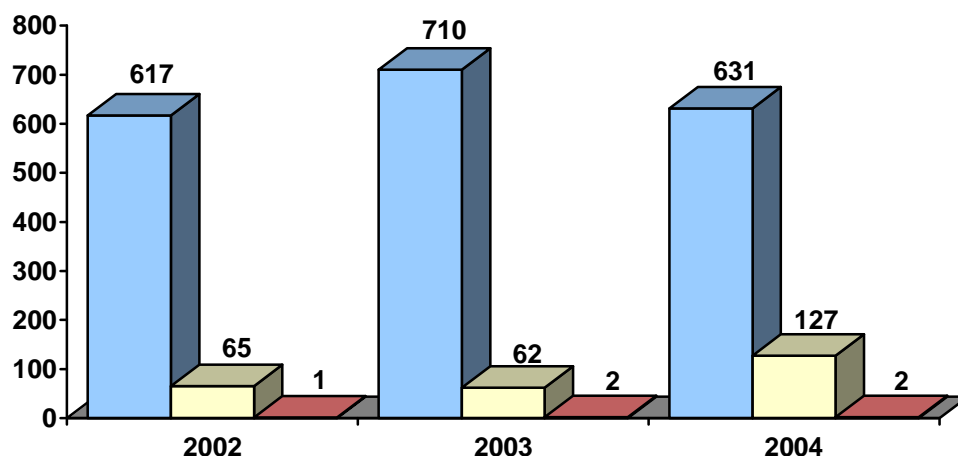
Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Poniecu.

Na wykresie przedstawiono wysokość środków finansowych pozostających w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej, uwzględniając wydatki na zadania własne pochodzące z budżetu gminy, kwoty na zadania zlecone uzyskane z budżetu państwa oraz wartość świadczeń rodzinnych.

Analizując wysokość nakładów przeznaczonych na pomoc społeczną w gminie, należy zauważyć, iż nakłady finansowe przeznaczane na wspomaganie osób i rodzin w roku 2004 wzrosły w porównaniu z latami poprzednimi. Taki stan rzeczy był efektem wprowadzenia zmian ustawowych czyniących ośrodek dysponentem środków na świadczenia rodzinne, które – co potwierdzają powyżej przedstawione dane – stanowią niebagatelną pozycję w jego budżecie.

Ogółem wielkość wydatków na udzielane wsparcie w kolejnych latach wyniosła: w roku 2002 – 487.288 zł, w roku 2003 – 492.385 zł, a w 2004 roku – 648.536 zł (w tym 577.688 zł na świadczenia rodzinne).

Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS w latach 2002-2004 (liczba osób)

■ świadczenia pieniężne
 ■ udzielenie porad
 ■ udzielenie schronienia

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Poniecu.

Świadczenia pieniężne są najczęściej udzielaną formą pomocy. W latach 2002-2004 miał miejsce wzrost (2003 r.), a następnie spadek (2004 r.) tego rodzaju wsparcia. Analizując możliwości przyznawania przez ośrodek pomocy społecznej świadczeń finansowych, należy wskazać na podstawowe zasiłki, którymi obecnie są: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy, składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie.

W analizowanym okresie beneficjenci systemu pomocy społecznej korzystali również ze schronienia oraz z porad udzielanych przez pracowników Ośrodka. Liczba osób objętych poradnictwem w 2004 roku znacznie wzrosła w porównaniu z latami poprzednimi.

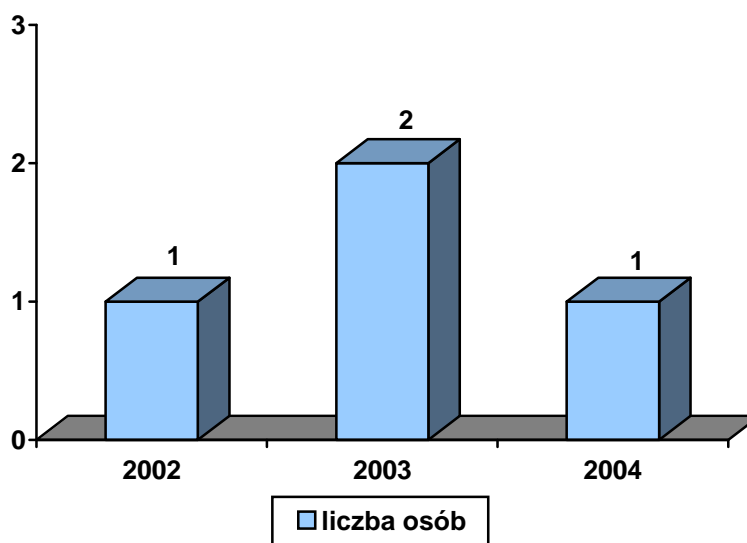
Typ realizowanych świadczeń w latach 2002-2004

Typy świadczeń	2002		2003		2004	
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
Pieniężne	617	482	710	465	631	427
Udzielenie porad	65	65	62	62	127	127
Udzielenie schronienia	1	1	2	2	2	2

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Poniecu.

Większość świadczeń jest przyznawana w drodze decyzji administracyjnej. Beneficjenci niezadowoleni z uzyskanej pomocy mają prawo odwołać się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, które, w trybie administracyjnym, może decyzję OPS-u utrzymać w mocy, uchylić w części lub całości albo przekazać do ponownego rozpoznania.

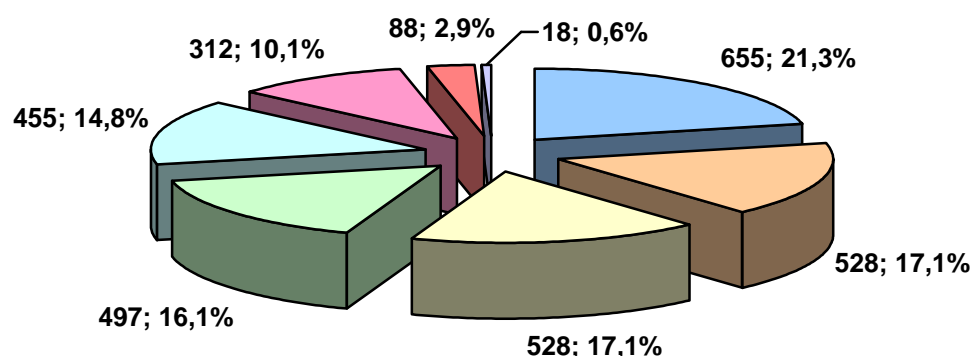
Liczba osób skierowanych do Domów Pomocy Społecznej w latach 2002-2004

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Poniecu.

Organizowanie placówek całodobowej opieki nie jest zadaniem samorządu gminnego, tym niemniej to pracownicy OPS-u kwalifikują i kierują za pośrednictwem właściwego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie osoby do DPS-ów. Do placówek tych trafiają osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a nie można im zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Osobę taką kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego. Zarówno dla zainteresowanej osoby, jak i dla całego systemu, skierowanie do domu pomocy społecznej jest zawsze ostatecznością, gdyż powoduje izolację osoby od jej naturalnego środowiska.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2004 roku (liczba osób w rodzinach)

- bezrobocie
- niepełnosprawność
- długotrwała lub ciężka choroba
- ubóstwo
- potrzeba ochrony macierzyństwa
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- alkoholizm
- inne (trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, zdarzenie losowe, bezdomność, sytuacja kryzysowa)

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Poniecu.

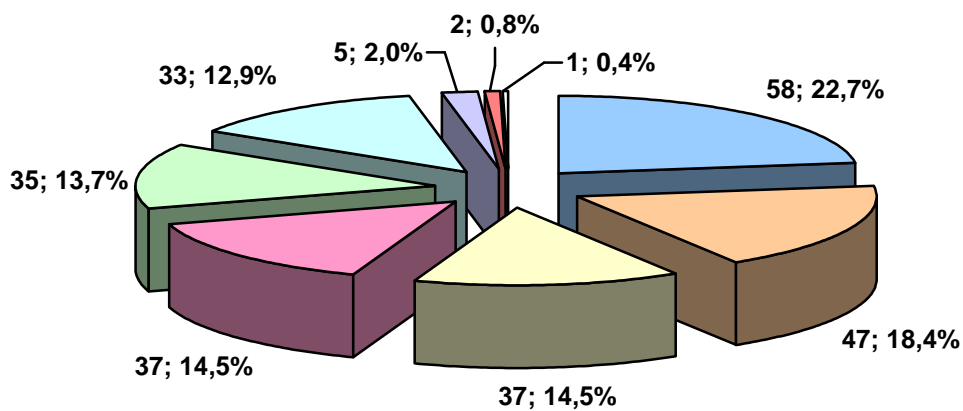
Ustawa o pomocy społecznej zawiera zamkniętą listę powodów, dla których każdy mieszkaniec ma prawo skorzystać z systemu pomocy społecznej. Podstawową przesłanką przyznawania pomocy jest spełnienie wspomnianego wcześniej kryterium dochodowego, informującego o istotnym braku środków do życia, zarówno w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jak i całej rodziny.

W 2004 roku OPS w Poniecu udzielał wsparcia osobom i rodzinom z następujących przyczyn:

- bezrobocie – 655 osób w 156 rodzinach,
- niepełnosprawność – 528 osób w 82 rodzinach,
- długotrwała lub ciężka choroba – 528 osób w 148 rodzinach,
- ubóstwo – 497 osób w 121 rodzinach,
- potrzeba ochrony macierzyństwa – 455 osób w 81 rodzinach,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 312 osób w 55 rodzinach,

- alkoholizm – 88 osób w 25 rodzinach,
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego – 8 osób w 3 rodzinach,
- zdarzenie losowe – 7 osób w 1 rodzinie,
- bezdomność – 2 osoby w 2 rodzinach,
- sytuacja kryzysowa – 1 osoba.

Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową w 2004 r. (według decyzji administracyjnych)

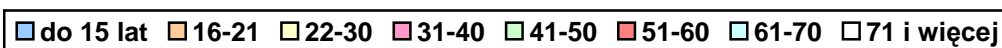
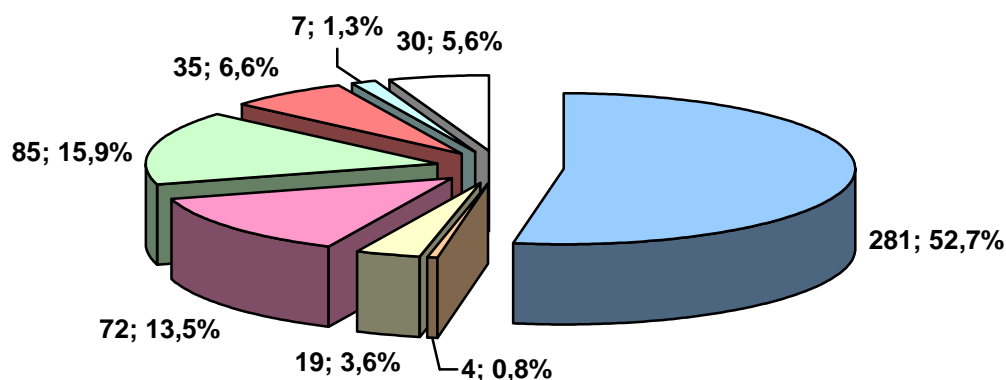

■ bezrobotny, bez prawa do zasiłku	■ na rencie
■ pracuje	■ pracuje dorywczo
■ nie pracuje	■ na emeryturze
■ na zasiłku dla bezrobotnych	■ uczy się
■ studiuje	

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Poniecu.

Analizując strukturę odbiorców pomocy ze względu na aktywność zawodową, dochodzimy do wniosku, że najliczniejszą grupę w 2004 roku stanowiły osoby bezrobotne, bez prawa do zasiłku (58 osób). Następną co do wielkości grupą były osoby na rencie (47 osób). Na kolejnych miejscach znajdowały się osoby pracujące i pracujące dorywczo (po 37 osób) oraz niepracujące (35 osób) i korzystające ze świadczeń emerytalnych (33 osoby). Najmniej liczne grupy stanowiły osoby będące na zasiłku dla bezrobotnych (5 osób) oraz studiujące i uczące się (odpowiednio 2 i 1 osoba).

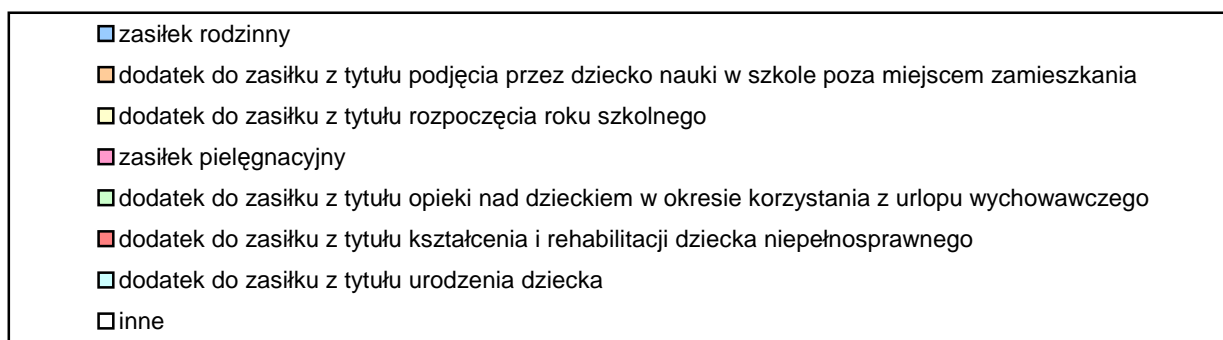
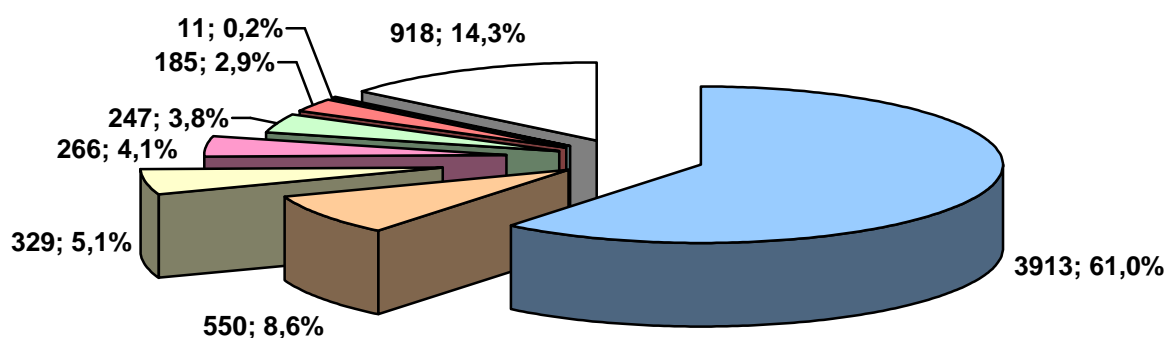
Struktura demograficzna odbiorców pomocy społecznej w 2004 r. (według decyzji administracyjnych)

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Poniecu.

Struktura demograficzna świadczeniobiorców systemu pomocy społecznej w 2004 roku była porównywalna ze strukturą demograficzną całej lokalnej społeczności. Niepokojąca była duża grupa beneficjentów w wieku produkcyjnym, którzy, posiadając ku temu warunki powinni, samodzielnie pracować i osiągać dochody umożliwiające utrzymanie siebie i swoich rodzin. Uwagę zwracała również znaczna liczba dzieci wspieranych przez system pomocy społecznej, głównie poprzez dożywianie w szkołach, co dowodzi istnienia poważnych niedoborów materialnych wśród znacznej liczby rodzin.

Świadczenia rodzinne przyznane przez OPS w 2004 roku

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Poniecu.

Zgodnie z ustawą, świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku oraz świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku i świadczenia pielęgnacyjnego. W roku 2004 Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniecu przyznał ogółem:

- 3.913 zasiłków rodzinnych (dla 539 osób),
- 550 dodatków do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (dla ok. 105 osób),
- 329 dodatków do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego (dla 329 osób),
- 266 zasiłków pielęgnacyjnych (dla 41 osób),
- 247 dodatków do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (dla 40 osób),
- 185 dodatków do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (dla 25 osób),
- 11 dodatków do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka (dla 11 osób),
- inne – 918 świadczeń rodzinnych (dla 120 osób).

2.4. KWESTIA DZIECKA

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego.

System opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują instytucje państwowe, samorządy, organizacje pozarządowe. Na system ten składają się:

- domy pomocy społecznej dla dzieci specjalnej troski,
- pogotowia opiekuńcze,
- domy dziecka,
- ośrodki szkolno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży,
- ogniska wychowawcze – placówki środowiskowe zapobiegające niedostosowaniu społecznemu i osamotnieniu dzieci i młodzieży oraz zapewniające pomoc rodzicom mającym trudności w wychowaniu dzieci,
- wioski dziecięce,
- ośrodki adopcyjno-opiekuńcze,
- rodziny zastępcze,
- rodzinne domy dziecka,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Wszystkie te placówki wyrównują szanse dzieci i młodzieży, niemniej dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości, powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

W celu uzyskania informacji o problemach dzieci i młodzieży w lokalnym systemie kształcenia i wychowania zostały rozesłane do szkół gminy ankiety. Pozwalają one zdiagnozować środowisko szkolne pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej wśród uczniów oraz przekazują informacje o realizacji działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych prowadzonych wśród dzieci i młodzieży. W sumie do badania przedłożono 5 ankiet, z czego po 2 dotyczyły szkół podstawowych i zespołów szkół, a 1 gimnazjum. W materiale badawczym respondenci oceniali głównie pozycję dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym.

Problemy występujące w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej

Lp.	Cechy patologii społecznej	Obecność poszczególnych cech	
		występuje (liczba wskazań i ujawnionych przypadków)	nie występuje
1.	Konflikty z rodzicami (opiekunami)		5
2.	Konflikty z rodzeństwem		5
3.	Konflikty z nauczycielami		5
4.	Konflikty z kolegami szkolnymi	1	4
5.	Kłamstwa	2	3
6.	Wagary	1	4
7.	Alkoholizowanie się		5
8.	Narkotyzowanie się		5
9.	Palenie papierosów	1	4
10.	Ucieczki z domu		5
11.	Kradzieże	1 (2)	4
12.	Agresja i przemoc, w tym:		5
	- poniżanie		5
	- zastraszanie	1	4
	- znęcanie się		5
	- bicie		5
	- wymuszanie pieniędzy	1	4
	- zmuszanie do palenia papierosów		5
13.	Autoagresja		5
14.	Przestępczość ujawniona		5
15.	Niszczenie mienia szkolnego	2	3
16.	Drugoroczność	3 (7)	2
17.	Udział w grupach negatywnych		5
18.	Opieka kuratora sądowego	1 (1)	4
19.	Przemoc w rodzinie	1	4
20.	Zaniedbanie przez dom	4 (7)	1
21.	Wykorzystywanie seksualne		5

Badania własne Centrum AV.

Wskazując najistotniejsze kwestie, pedagodzy korzystali z zamkniętego zestawu kategorii, mając do wyboru 21 zmiennych. Stwierdzając obecność lub brak poszczególnych cech, podawano jednocześnie liczbę występujących przypadków. Do problemów najczęściej występujących w środowisku szkolnym i rodzinnym zaliczono drugoroczność oraz zaniedbanie przez dom.

Określając problemy uczniów i szkoły w pytaniach otwartych, wskazywano głównie na zjawisko bezrobocia i związany z nim problem ubożenia rodzin, dysfunkcje występujące w domu (odnoszące się do zaniedbania przez rodziców), agresję i przemoc (prowadzące do konfliktów w grupie rówieśniczej) oraz przypadki niszczenia mienia szkolnego i odwoływania się do kłamstw.

Wszystkie szkoły posiadają dostęp do Internetu, wszystkie prowadzą dożywianie uczniów (zapotrzebowanie w tym zakresie wykracza jednak poza ich obecne możliwości), większość umożliwia korzystanie z sali gimnastycznej oraz zatrudnia pedagoga. W jednej placówce pracuje logopeda, w dwóch pielęgniarka. Szkoły oferują swoim wychowankom zajęcia dodatkowe (m.in. różnorodne tematycznie koła zainteresowań i zajęcia szkolnego kółka sportowego), a dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zajęcia wyrównawcze, dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rewalidacyjne oraz socjo- i psychoterapeutyczne.

Z analizy wynika, że szkoły są miejscami bezpiecznymi dla dzieci i młodzieży, choć zdarzają się w nich miejsca (teren budowy sali gimnastycznej), które wymagają nadzoru ze strony nauczycieli. We wszystkich placówkach przeprowadzane są badania służące diagnozowaniu środowiska szkolnego, a powszechnie realizowane programy profilaktyczne skutecznie łagodzą zjawiska patologiczne i zapobiegają ich występowaniu.

Nauczyciele kształtują wśród młodzieży postawy charytatywne i propagują ideę wolontariatu poprzez uczestnictwo w różnych akcjach charytatywnych, m.in. „Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy”, „Góra Grosza”, „Dzień Papieski”, „Mój szkolny kolega z Afryki” oraz w innych zbiórkach pieniężno-rzeczowych na rzecz dzieci z Domu Dziecka, pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej oraz dzieci pochodzących z rodzin ubogich.

Wśród różnych form pomocy szkoły proponują uczniom i ich rodzicom m.in. zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, reedukacyjne, rewalidacyjne oraz zajęcia w świetlicach środowiskowo-terapeutycznych, organizowanie kon-

sultacji w placówkach specjalistycznych (w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie), pedagogizację, pomoc pedagoga, logopedy, psychologa i nauczycieli oraz wsparcie w uzyskaniu pomocy materialnej (stypendia socjalne i naukowe, zwolnienia z opłat na ubezpieczenie), rzeczowej (wyprawki szkolne) i w formie dożywiania.

Analizując potrzeby dzieci i młodzieży, wskazano na konieczność zwiększenia udziału uczniów w dożywaniu, w zajęciach w świetlicach środowiskowych oraz w alternatywnych formach spędzania czasu wolnego w miejscu zamieszkania. Ponadto wskazywano na potrzebę organizowania wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży oraz rozwiązywania takich problemów jak: nierówne szanse edukacyjne, brak perspektyw zawodowych po skończeniu szkoły, narastającą agresją przejawiającą się m.in. w postaci młodocianych grup przestępczych oraz trudna sytuacja materialna rodzin.

2.5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

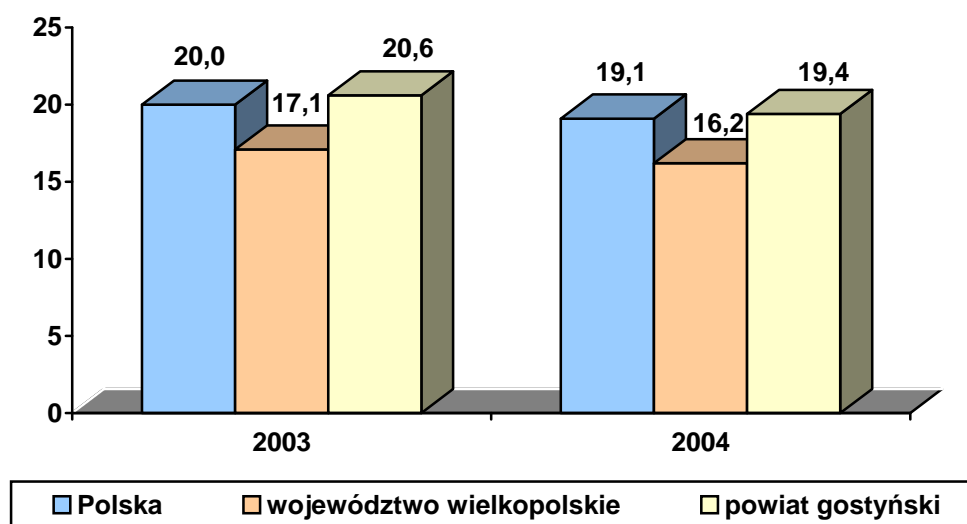
Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontraktu socjalnego, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa beczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Stopa bezrobocia w kraju, województwie i powiecie w latach 2003-2004

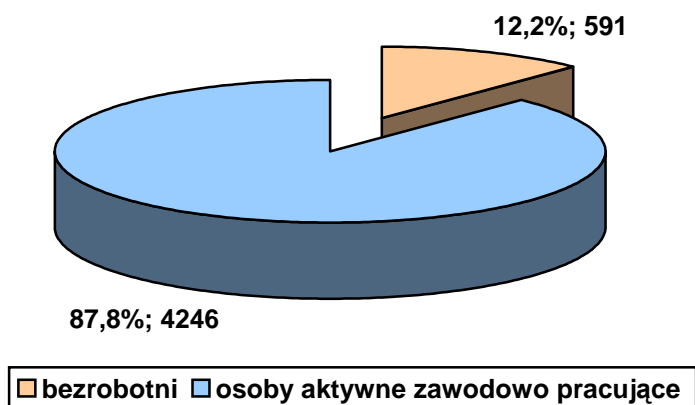

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Stopa bezrobocia to procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo, ale bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Analizując powyższy wykres, należy stwierdzić, iż w latach 2003-2004 powiat gostyński charakteryzował się wyższą, w stosunku do województwa wielkopolskiego, stopą bezrobocia, nie odbiegał natomiast od średniej krajowej. Generalnie w skali całego kraju – z uwagi na poprawę kondycji gospodarki – mamy do czynienia z powolnym zmniejszaniem się stopy bezrobocia.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyniu na dzień 31 grudnia 2004 roku w gminie Poniec pozostawało zarejestrowanych 591 bezrobotnych (w tym 395 osób zamieszkujących obszar wiejski). Wśród ogółu bezrobotnych większą liczebnie grupą były kobiety, które stanowiły 305 ogółu bezrobotnych w gminie. Prawo do zasiłku posiadały 148 osób, w tym 60 kobiet. Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby informującej o osobach pozostających bez pracy.

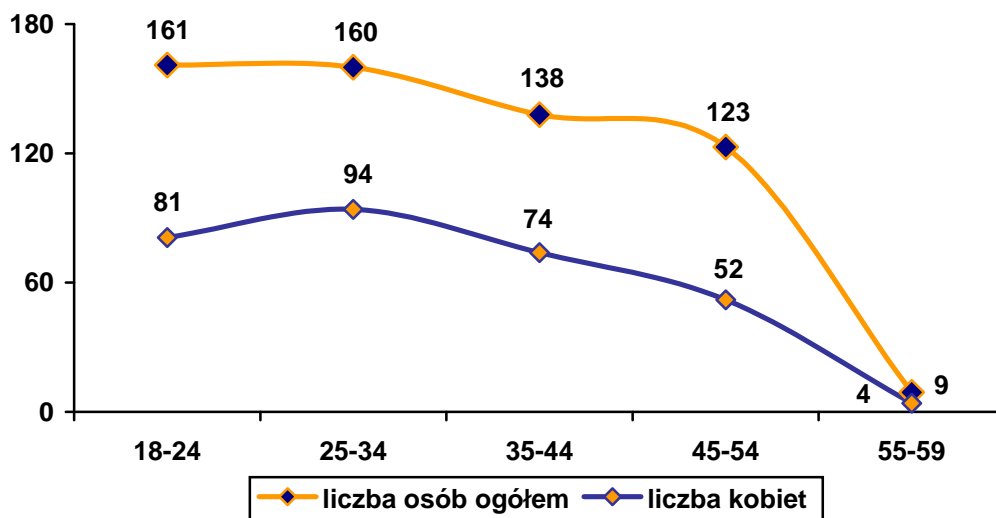
Bezrobotni i osoby aktywne zawodowo pracujące z końcem 2004 roku

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyniu.

Spośród 4.837 osób z terenu gminy Poniec, będących w wieku produkcyjnym, z końcem 2004 roku 591 osób pozostawało bez zatrudnienia.

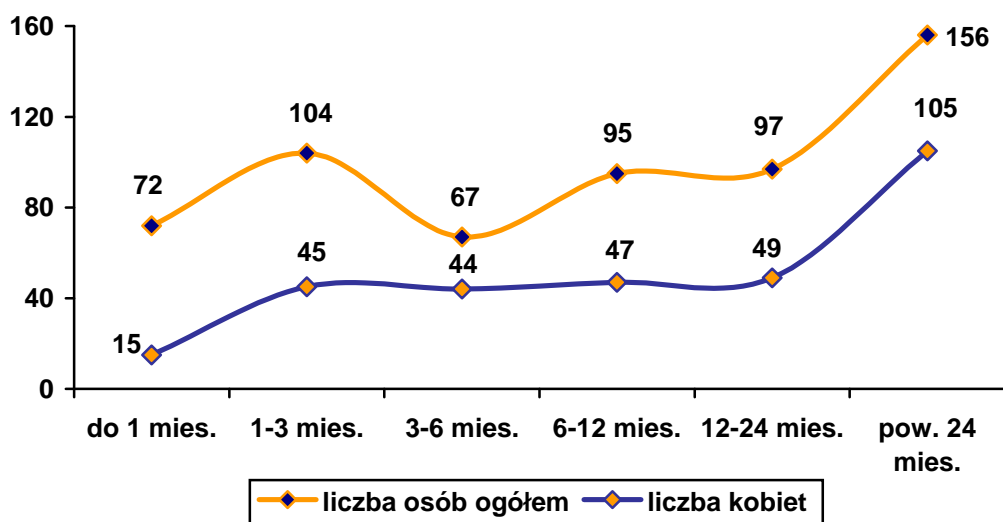
Bezrobotni według wieku z końcem 2004 roku

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyniu.

Z końcem 2004 roku w grupie bezrobotnych najczęściej było ludzi młodych, często nieposiadających wcześniejszych doświadczeń zawodowych. Było to porównywalne z sytuacją w kraju. Niepokoiła mniejsza, ale zarazem posiadająca niewielkie szanse na zmianę swej sytuacji życiowej grupa osób bezrobotnych, które przekroczyły 45 rok życia. Osobom pozostającym jeszcze w wieku produkcyjnym, ale już niemobilnym, zdecydowanie trudniej znaleźć pracę i zdobyć nowe kwalifikacje zawodowe. We wszystkich grupach wiekowych odnotowano niekorzystną sytuację kobiet.

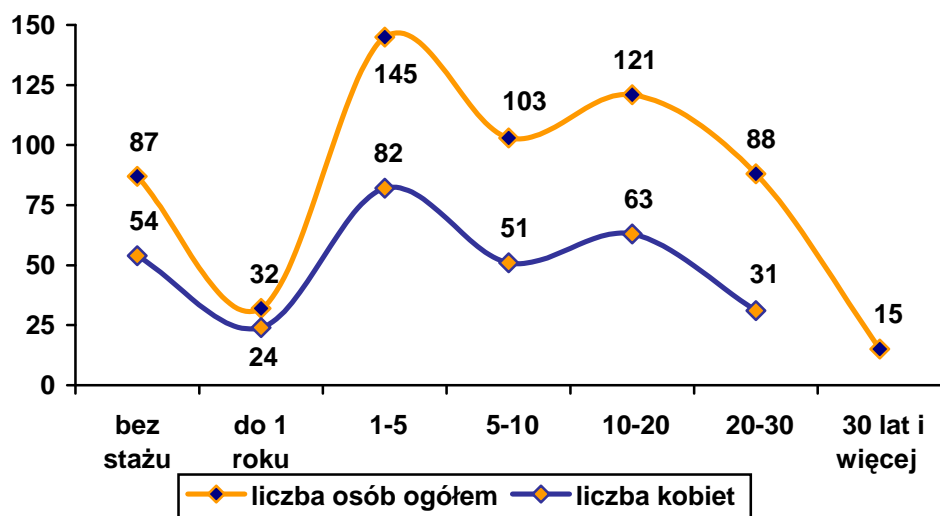
Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy z końcem 2004 roku

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyniu.

Powrót do pracy jest tym trudniejszy, im dłuższy jest okres pozostawania poza zatrudnieniem, co wyraźnie widać na powyższym zestawieniu. Brak pracy może powodować nieodwracalne szkody nie tylko ekonomiczne, ale przede wszystkim społeczne, łącznie z daleko idącą demoralizacją i wykluczeniem osób pozostających bez zatrudnienia. Długotrwale bezrobotni często nie są w stanie samodzielnie wrócić do zatrudnienia, stąd tak ważne w ich przypadku są: poradnictwo zawodowe, praca socjalna oraz kluby integracji społecznej.

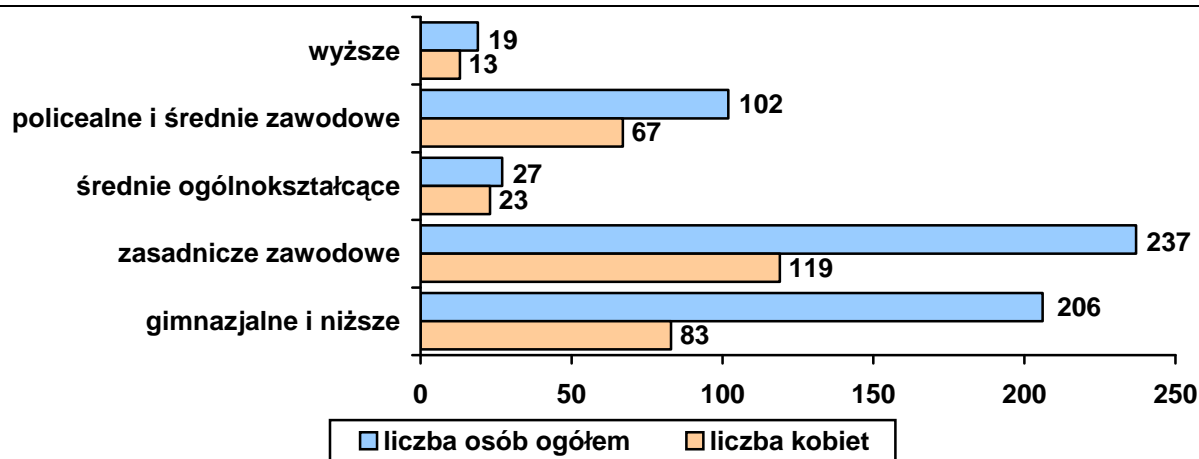
Bezrobotni według stażu pracy z końcem 2004 roku

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyniu.

Staż pracy warunkujący zdobycie doświadczenia zawodowego jest cechą niezwykle pożądaną przez pracodawców. Z końcem 2004 roku najliczniejszą grupę bezrobotnych w gminie stanowiły osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat. W programach aktywizujących osoby bezrobotne należy również zwrócić szczególną uwagę na absolwentów, tak by mieli możliwość zdobycia pierwszych doświadczeń zawodowych.

Bezrobotni według wykształcenia z końcem 2004 roku

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyniu.

Z końcem 2004 roku zdecydowanie lepszą sytuację na rynku pracy posiadały osoby z wykształceniem wyższym; tych w rejestrach bezrobotnych figurowało najmniej. Wraz z malejącym poziomem wykształcenia zwiększał się udział bezrobotnych w rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy. Zestawiając ten fakt z sytuacją na rynku pracy, należy nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób już bezrobotnych szczególny nacisk należy położyć na szkolenia, doksztalcanie i zmianę kwalifikacji zawodowych.

2.6. KWESTIA UZALEŻNIEŃ

Problemy wynikające z picia alkoholu i zażywania narkotyków stanowią obecnie jedną z poważniejszych kwestii społecznych. Zjawisko to ma istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego (wzrasta liczba nieletnich nietrzeźwych sprawców przestępstw, ale również nieletnich nietrzeźwych ofiar), jak również ogólny stan zdrowia populacji, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy, a także na relacje interpersonalne z rówieśnikami i środowiskiem rodzinnym.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest trudna do ustalenia. Z jednej strony możemy się opierać na danych szacunkowych ustalonych dla populacji, m.in. przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które prezentuje poniższe zestawienie, z drugiej na danych przedstawianych przez poszczególne instytucje podejmujące kwestie uzależnień w swej działalności statutowej.

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych					
		W Polsce 38,6 mln	W mieście 100 tys. mieszk.	W mieście 25 tys. mieszk.	W gminie 10 tys. mieszk.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Definiując problem alkoholizmu, przyjmuje się, że jest to całokształt problemów związanych z używaniem napojów alkoholowych. Rozumie się przez to zarówno upośledzenie decyzji dotyczących rozpoczynania picia alkoholu, jak i polegających na niemożności przerwania picia alkoholu. Problem alkoholizmu rozpatrywany jest w dwóch płaszczyznach:

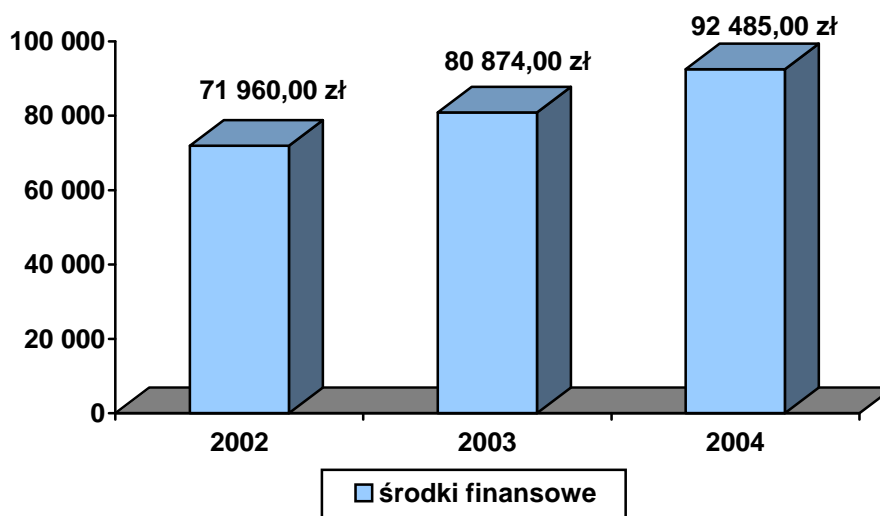
- jako choroba alkoholowa (utrata kontroli picia, niemożność utrzymania się w abstynencji);
- jako zagadnienie spożycia napojów alkoholowych i akceptowanych przez społeczeństwo wzorów picia, co stwarza konieczność poszukiwania alkoholu.

Rozmiary zjawiska uzależnień odnotowane w oficjalnych statystykach różnią się od faktycznego stanu. Najlepiej widać to w sferze odczuć społecznych mieszkańców, którzy bardzo często wskazują na alkoholizm jako poważny problem społeczny.

Spośród 427 rodzin objętych pomocą społeczną przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniecu w 2004 roku, 25 rodzin liczących 88 osób swą trudną sytuację życiową tłumaczyło problemem alkoholowym. Nie było widoczne używanie narkotyków. W analizowanym okresie z tytułu narkomanii miejscowy Ośrodek nie świadczył pomocy, co jednak nie może być tożsame z twierdzeniem zupełnego braku występowania zjawiska.

Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane corocznie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach przysługujących jej uprawnień działania. W 2004 roku GKRPA dokonała 36 kontroli punktów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.

Środki finansowe służące rozwiązywaniu problemów uzależnień w latach 2002-2004

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Poniecu.

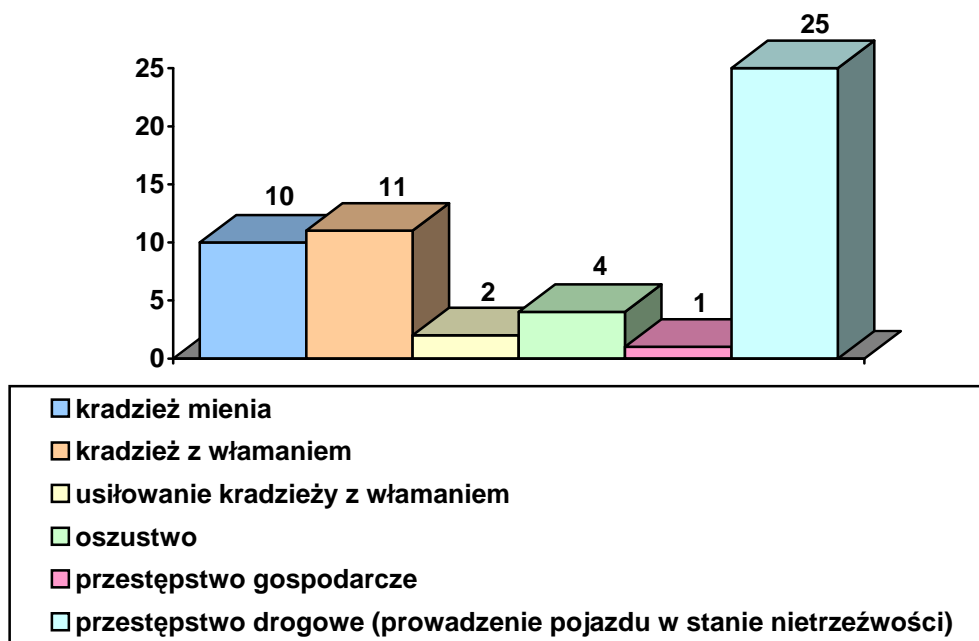
Na przestrzeni lat 2002-2004 wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie Poniec systematycznie rosła. W 2002 r. wyniosła 71.960 zł, w roku następnym wzrosła do 80.874 zł, a w 2004 r. osiągnęła poziom 92.485 zł.

2.7. KWESTIA PRZESTĘPCZOŚCI

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwie piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność gminy Poniec.

Z analizy stanu zagrożenia przestępczością za okres 12 miesięcy 2004 roku wynika, iż na terenie gminy Poniec miało miejsce 28 przestępstw przeciwko życiu, zdrowiu i mieniu (tyle samo co w roku poprzednim) oraz 25 przestępstw drogowych polegających na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości.

Kategorie przestępstw popełnionych na terenie gminy Poniec w 2004 roku

Dane Rewiru Dzielnicowych w Poniecu.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęściej popełnianymi przestępstwami w roku 2004 było prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości (25 przypadków) oraz kradzieże mienia i z włamaniem (odpowiednio 11 i 10 czynów). Najbardziej zagrożonymi dniami tygodnia były wtorki, czwartki i piątki, w godzinach 22⁰⁰-6⁰⁰.

W analizowanym okresie policjanci Rewiru Dzielnicowych w Poniecu ujawnili również 2.415 wykroczeń (o 964 więcej niż w 2003 roku), na podstawie których sporządzono 15 wniosków o ukaranie, nałożono 50 mandatów karnych oraz, w 2.350

przypadkach, zastosowano pouczenia (wpływ na tak dużą liczbę pouczeń miało ubożenie społeczności lokalnej, powodowane bezrobociem oraz niewielki stopień szkodliwości czynów). W roku 2004 przeprowadzono także 44 interwencje, w tym 34 interwencje domowe (5 z nich dotyczyło zjawiska przemocy w rodzinie, w związku z którym sporządzono niebieskie karty) oraz 10 interwencji w miejscach publicznych. (prawie wszystkie interwencje domowe podejmowane były wobec nietrzeźwych mężczyzn). W analizowanym okresie na terenie gminy odnotowano również 8 wypadków drogowych, w wyniku których 1 osoba zginęła, a 9 zostało rannych, oraz 30 kolizji.

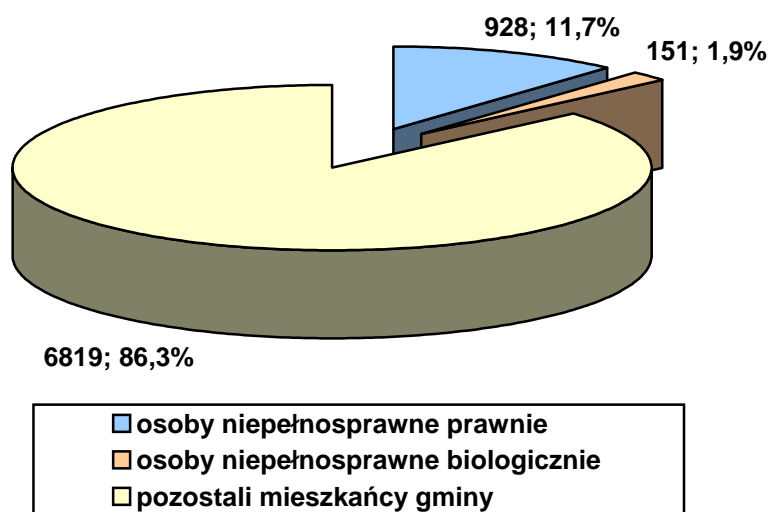
W celu zapobiegania zachowaniom przestępczym na terenie gminy, w 2004 roku funkcjonariusze Rewiru Dzielnicowych w Poniecu przeprowadzili 152 spotkania z mieszkańcami, na których omawiano zasady bezpiecznej drogi do i ze szkoły, sposoby zabezpieczenia mienia przed kradzieżami, kwestie przestrzegania przepisów w ruchu drogowym, zwracania uwagi na osoby zachowujące się podejrzanie, a także realizowali programy prewencyjne „Bezpieczna szkoła” i „Bezpieczna wieś”.

W analizowanym okresie nie odnotowano przypadków nagannych z udziałem nieletnich. Policjanci współpracowali z burmistrzem, Radą Miejską, przedstawicielami placówek oświatowych, Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2.8. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Osoby niepełnosprawne a ludność gminy w 2002 roku

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

W roku 2002 w gminie Poniec zamieszkiwało 1.079 osób niepełnosprawnych (w tym 545 mężczyzn i 534 kobiety), co stanowiło 13,7% ogółu mieszkańców gminy. Grupa ta była silnie zróżnicowana nie tylko pod względem stopnia niepełnosprawności, ale także wieku, wykształcenia i źródła utrzymania. W skali całego kraju zdecydowana większość osób niepełnosprawnych – 84% – utrzymuje się głównie ze świadczeń społecznych: rent, emerytur i zasiłków. Jedynie dla 8% tej populacji główne źródło utrzymania stanowi praca, zaś kolejne 8% pozostaje na utrzymaniu innych osób, nie posiadając własnych środków na przeżycie. Prawie połowa osób niepełnosprawnych legitymuje się co najwyżej wykształceniem podstawowym, a to znacznie utrudnia wejście na rynek pracy i utrzymanie zatrudnienia.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi w Polsce bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. Istnieje wiele czynników wpływających niekorzystnie na zatrudnianie osób niepełnosprawnych. Po stronie podażowej są to (poza relatywnie niskimi kwalifikacjami osób niepełnosprawnych): słabe motywacje i liczne bariery instytucjonalno-infrastrukturalne, a po stronie popytu na pracę: niechęć pracodawców i w konsekwencji znaczny koszt ich motywowania oraz ogólnie trudny rynek pracy, charakteryzujący się słabą dynamiką tworzenia miejsc pracy.

Osoby niepełnosprawne są bardzo zróżnicowaną grupą ludzi, w związku z czym konieczna jest polityka, która będzie respektować tę różnorodność. Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich potrzebach uzależniających je od pomocy

innych oraz ich rodziny. Niepełnosprawni są często gorzej wykształceni, co zdecydowanie utrudnia im funkcjonowanie na rynku pracy. Rodziny posiadające niepełnosprawne dzieci wymagają szczególnej uwagi, jeżeli chodzi o ich edukację i społeczne włączanie oraz możliwości rehabilitacyjne.

Szczególnych wysiłków wymaga rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych, tj. m.in.: promocja dostępu osób niepełnosprawnych do zatrudnienia oraz budowa systemu wsparcia dla osób chorych psychicznie, których systematycznie przybywa. Wspomniane działania stwarzają możliwość integracji tej grupy osób z pozostałą częścią społeczeństwa. Jednocześnie nadal powinny być konsekwentnie likwidowane bariery architektoniczne, komunikacyjne oraz transportowe, utrudniające osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie.

2.9. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy społeczne gminy, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła, organizacje pozarządowe, a także do lokalnych przedsiębiorców, pracowników socjalnych OPS-u, radnych, mieszkańców gminy.

Z nadesłanych odpowiedzi wyłonił się obraz najistotniejszych kwestii dotykających lokalną społeczność.

Słabe strony gminy

Wśród słabości gminy Poniec pojawia się kilka kwestii. Najistotniejszą z nich jest bezrobocie prowadzące do ubożenia, a tym samym destabilizacji życia rodzin. W tej sytuacji niektórzy respondenci uznali za konieczne wprowadzenie przez gminę preferencji dla pracodawców, którzy w pierwszej kolejności zatrudnią miejscową ludność. W związku z tym zaproponowano m.in. zwolnienia z podatków lokalnych dla pracodawców tworzących nowe miejsca pracy lub zakładających nowe firmy. Ponadto wyrażono przekonanie, że zatrudnienie choćby jednej osoby z bezrobotnej rodziny

stwarza możliwość usamodzielnienia się całej rodziny, a przez to ograniczenia korzystania przez nią z pomocy społecznej. Wsparcia w znalezieniu pracy respondenci oczekują od instytucji gminnych. W kontekście braku miejsc pracy krytyce poddano się lokalne władze, które, zdaniem ankietowanych, nie dość aktywnie promują gminę wśród potencjalnych inwestorów. Ponadto zwrócono uwagę na niski poziom rozwoju gminy oraz integracji społeczności lokalnej.

Kolejną bolączką jest zbyt mała liczba ofert i miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych (niewłaściwy czas pracy Gminnego Centrum Kultury). Problem ten, zdaniem badanych, widoczny jest szczególnie w czasie wakacji i po zakończeniu przez dzieci i młodzież lekcji.

Dokuczają także zły stan dróg spowodowany m.in. zakładaniem sieci wodno-kanalizacyjnej. Niezadowolenie mieszkańców wzbudza również skomplikowane procedury urzędowe i niedostateczna informacja o sposobach załatwiania spraw urzędowych. Dlatego zaproponowano stworzenie punku informacji dla klientów opieki społecznej oraz zorganizowanie bezpłatnej pomocy prawnej i psychologicznej.

Najważniejsze problemy społeczne w gminie

Za najważniejsze problemy w gminie uznano bezrobocie oraz zjawisko ubożenia rodzin, które związane jest również z niskimi pensjami i obawami przed podwyżkami cen na podstawowe towary i usługi. Innym poważnym zagadnieniem, wskazanym przez respondentów, jest kwestia uzależnień od alkoholu (m.in. wśród ludzi młodych) i towarzysząca jej przemoc (także w rodzinie). Problemy te, silnie ze sobą skorelowane, według respondentów z coraz większą intensywnością dotyczą mieszkańców gminy i w niedalekiej przyszłości mogą być jeszcze bardziej odczuwalne.

W pięciu ankietach wypełnionych przez osoby w wieku 22-24 lata w odpowiedzi na pytanie, co najbardziej przeszkadza w miejscu zamieszkania, zwrócono uwagę na problem nieposzanowania prywatności ze strony otoczenia, co wiązać się może ze wspomnianą wcześniej kwestią ograniczonej oferty alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Młodzi respondenci odczuwają również brak organizacji młodzieżowej działającej w lokalnym środowisku.

Szczególnie narażone grupy społeczne oraz miejsca wymagające interwencji

Za szczególnie narażone uznano dzieci i młodzież (w tym studiującą) oraz osoby bezrobotne i ich rodziny. Kolejne grupy dotknięte lokalnymi problemami społecznymi stanowią młode małżeństwa borykające się z brakiem mieszkań, ludzie starsi, samotni

i niepełnosprawni. Do osób narażonych zaliczono również osoby ubogie, o niskich dochodach, rodziny wielodzietne oraz osoby samotnie wychowujące dzieci. Grupę mieszkańców, która odczuwa skutki problemów społecznych, stanowią także rodziny dotknięte problemami uzależnień oraz przemocy domowej.

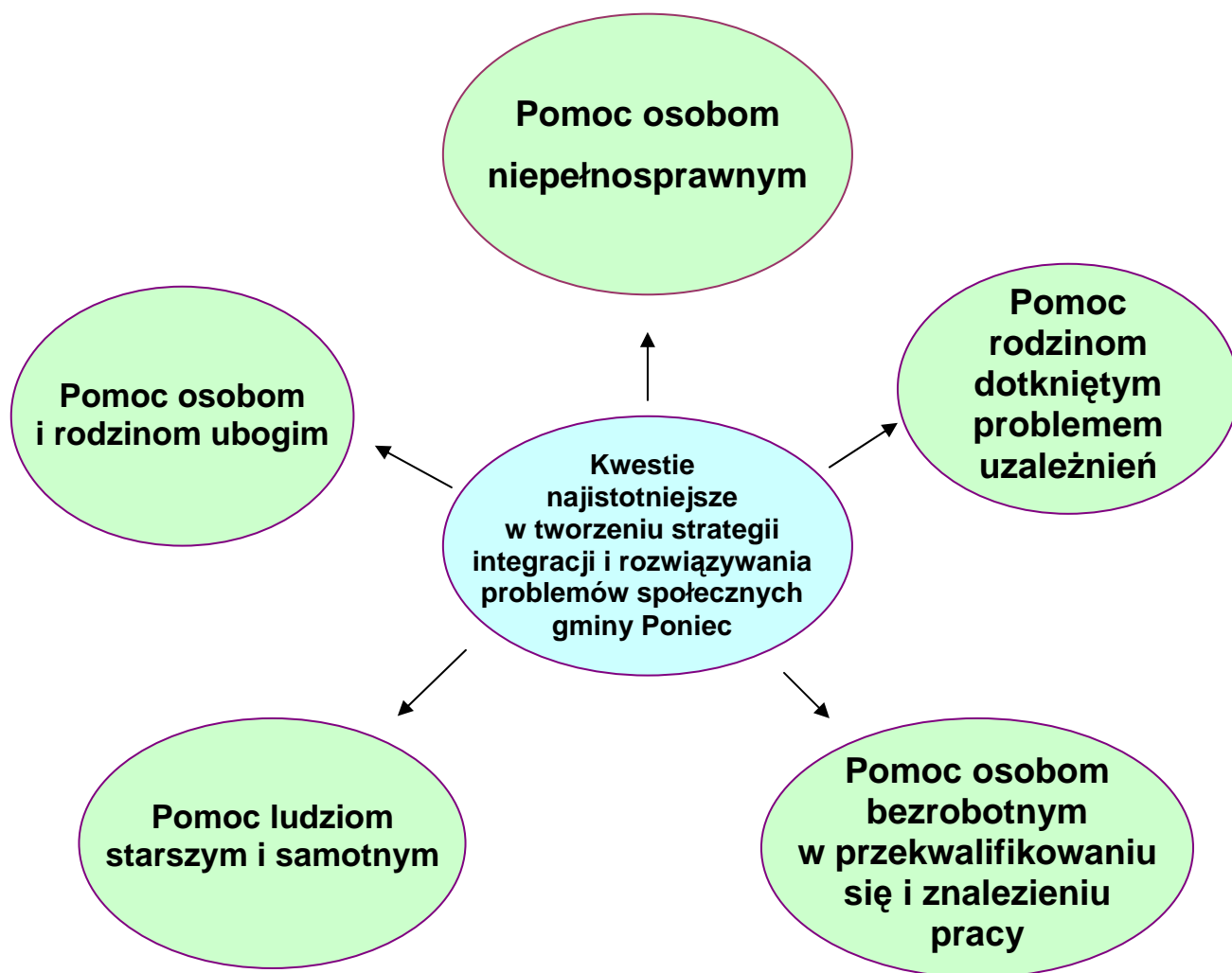
W kwestii związanej z wyborem miejsc, które wymagają interwencji, uznano, iż nadzorem należy objąć wioski popegeerowskie, Park Miejski w Poniecu, szkoły oraz okolice placówek handlowych.

Kwestie uznane za najistotniejsze w tworzeniu strategii

Ankietowani wskazali również problemy, na których powinna skupić się lokalna strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych. Wybierali trzy najistotniejsze kwestie z zamkniętego katalogu. Przedstawiamy kwestie, które uzyskały największą liczbę wskazań.

Lp.	Kwestie społeczne	Ilość wskazań
1.	Pomoc osobom i rodzinom ubogim	14
2.	Pomoc osobom bezrobotnym w przekwalifikowaniu się i znalezieniu pracy	13
3.	Pomoc rodzinom dotkniętym problemem uzależnień	10
4.	Pomoc osobom niepełnosprawnym	10
5.	Pomoc ludziom starszym i samotnym	5

Z powyższego zestawienia wynika rozkład wskazań istniejących kwestii społecznych, które winny stać się przedmiotem szczególnej troski samorządu lokalnego.

Badania własne Centrum AV.

Ponadto do kwestii ważnych zaliczono pomoc dla dzieci i młodzieży w poszukiwaniu alternatywnych form spędzania czasu wolnego (profilaktyka i przeciwdziałanie przestępczości nieletnich), wsparcie dla rodzin dotkniętych przemocą domową, pomoc bezdomnym oraz pomoc dla samotnych kobiet w ciąży i matek, które są w trudnej sytuacji życiowej.

2.10. ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów: Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT

jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT została przygotowana w miejscowym Ośrodku Pomocy Społecznej. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **siły** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Kwestia osób bezrobotnych i ubogich

Mocne strony

- udzielanie przez Ośrodek Pomocy Społecznej pomocy osobom bezrobotnym i ubogim (m.in. w zakresie wsparcia finansowego i rzeczowego oraz zawierania kontraktów socjalnych),
- wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości,
- możliwość zatrudnienia przy pracach publicznych i sezonowych,
- możliwość skorzystania z pomocy sąsiedzkiej (np. meble, odzież),
- prowadzenie przez Kościół działalności na rzecz osób bezrobotnych i ubogich.

Słabe strony

- wysoka skala bezrobocia na terenie gminy; występowanie wysokiego bezrobocia długotrwałego (zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet) oraz zjawiska dziedziczenia bezrobocia i ubóstwa.

- osoby bezrobotne długotrwale, charakteryzując się niskim poziomem wykształcenia, nie podnoszą swoich kwalifikacji,
- nie istnieją organizacje pozarządowe pomagające osobom bezrobotnym,
- ograniczona działalność władz samorządowych w zakresie pozyskiwania inwestorów oraz rozwoju agroturystyki,
- brak ulg podatkowych,
- niskie zarobki; zbyt mała różnica pomiędzy wysokością płac a zasiłków,
- nastawienie pracodawców na zysk kosztem pracownika.

Szanse

- prowadzenie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy,
- władze lokalne i regionalne współpracują z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych,
- dostęp do programów unijnych,
- działalność Klubu Pracy.

Zagrożenia

- rozwój zjawiska wykluczenia społecznego w niektórych grupach społecznych lub/i w układzie geograficznym,
- programy dla bezrobotnych długotrwale nie są powiązane z programami rozwoju zasobów ludzkich, przekwalifikowań i reorganizacją,
- nie wzrasta mobilność zawodowa i geograficzna,
- nie wzrasta dostępność kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich,
- istnienie zjawiska osłabienia instytucji rodzinnych w zbiorowościach dotkniętych długotrwałym bezrobociem,
- istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia,
- migracja wykształconej młodzieży za granicę i do dużych miast,
- mała aktywność i kreatywność Powiatowego Urzędu Pracy,
- ograniczona skuteczność polityki prowadzonej wobec środowisk popegerowskich,
- pozorna działalność Agencji Rolnej,
- zbyt wysokie koszty zatrudnienia,
- brak spójnej polityki społecznej państwa.

Mocne strony

- właściwa komunikacja pomiędzy pracownikami sfery rządowej i pozarządowej,
- aktywna działalność pracowników służb społecznych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,
- prowadzenie przez samorząd działań zapobiegającym dysfunkcjom rodziny,
- stosowanie „Niebieskiej Karty”.
- prowadzenie kampanii społecznych (rozdawanie ulotek, rozpowszechnianie informacji w oparciu o media lokalne),
- funkcjonowanie świetlic socjoterapeutycznych.

Słabe strony

- brak współpracy instytucji zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży,
- samorząd nie wspiera organizacji pozarządowych i grup nieformalnych pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny,
- bezczynność szkoły wobec przemocy i problemów rodzinnych uczniów,
- ukrywanie przez rodziny problemu przemocy domowej,
- znieczulica społeczna wobec problemów dotyczących rodzin,
- społeczna i kulturowa zależność kobiety od mężczyzny (uzależnienie psychiczne),
- występowanie problemów bezrobocia i uzależnienia od alkoholu,
- niski poziom aktywności w poszukiwaniu środków pozabudżetowych,
- gmina w ograniczonym stopniu zabezpiecza dzieciom i młodzieży dostęp do różnorodnych form spędzania czasu wolnego,
- brak propagowania idei wolontariatu.

Szanse

- wzrasta znaczenie organizacji pozarządowych w pracy na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,
- decentralizacja władzy sprzyja udzielaniu pomocy społecznej dzieciom i młodzieży,
- prowadzenie przez szkoły programów profilaktycznych.
- funkcjonowanie BOIK, pogotowia rodzinnego oraz zespołów interpersonalnych,
- pomoc Policji, sądu i kuratorów,
- umieszczanie dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczych.

Zagrożenia

- członkostwo Polski w Unii Europejskiej nie jest szansą na poprawę polityki społecznej wobec dzieci, młodzieży i rodziny,
- występowanie zjawisk: rozpadu więzi społecznych i zaniku kontroli społecznej oraz zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, zjawiska rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa,
- brak konsolidacji działań urzędów i instytucji w sytuacjach kryzysowych rodzin,
- niski poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną,
- niewystarczająca opieka medyczna w szkołach,
- bezkarność sprawców przemocy w rodzinie,
- niski poziom kultury prawnej społeczeństwa,
- brak stabilności prawnej w dziedzinie pomocy społecznej dziecku i rodzinie.

Kwestia osób uzależnionych

Mocne strony

- funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji oraz działalność pełnomocnika do spraw rozwiązywania problemów alkoholowych,
- dobrze przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi,
- prawidłowe wykorzystywanie środków pochodzących z zezwoleń,
- istnienie organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi, z którymi współpracują władze lokalne i regionalne,
- dobry przepływ informacji oraz wymiana doświadczeń pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze uzależnień,
- istnienie klubu AA i świetlic socjoterapeutycznych,
- realizowanie gminnego programu profilaktycznego,
- dobra współpraca z Kościołem.

Słabe strony

- brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy,
- społeczności lokalne nie włączają się w działania pomocowe (znieczulica i tolerancja dla problemu uzależnień).

Szanse

- traktowanie uzależnień jako problemu społecznego,
- współpraca fachowców różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom (m.in. działalność kuratorów),
- skuteczność i efektywność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych,
- dostateczne wykorzystywanie systemu informacji.

Zagrożenia

- niemożność sprostania potrzebom w zakresie uzyskiwania pomocy w dziedzinie uzależnień,
- brak systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy (brak izby wytrzeźwień oraz powiatowego programu profilaktycznego),
- łagodne restrykcje,
- sprzyjająca rozwojowi problemu uzależnień sytuacja społeczno-gospodarcza kraju,
- oznaki zmęczenia, bezsilności i bezradności w społeczeństwie.

Kwestia ludzi bezdomnych

Mocne strony

- możliwość określenia liczby bezdomnych oraz posiadanie wiedzy na temat miejsc grupowania się osób bezdomnych,
- gmina dostrzega różnorodność problemu bezdomności i prowadzi działania zapobiegawcze (kierowanie bezdomnych przez OPS do noclegowni),
- informowanie bezdomnych o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy,
- dostateczne angażowanie służb do działań na rzecz bezdomnych.

Słabe strony

- brak struktury stacjonarnej i standaryzacji usług dla bezdomnych oraz odpowiedniej infrastruktury na poziomie lokalnym dla osób wychodzących z bezdomności (brak mieszkań socjalnych),
- występowanie problemu uzależnień wśród osób bezdomnych,
- traktowanie bezdomności jako sposobu na życie lub ucieczki od problemów.

Szanse

- nieograniczanie praw obywatelskich osobom bezdomnym,

- funkcjonowanie systemu usamodzielniania wychowanków placówek oświatowo-wychowawczych.

Zagrożenia

- brak programów w zakresie budownictwa socjalnego oraz dostępu do programów rządowych przeciwdziałających bezdomności,
- nieobiektywne przedstawianie w mediach zjawiska bezdomności,
- negatywny wpływ systemu gospodarczego na problem bezdomności w gminie,
- brak społecznej akceptacji osób bezdomnych,
- istnienie zjawiska długotrwałego bezrobocia wśród osób bezdomnych,
- ograniczona skuteczność polityki państwa w stosunku do osób opuszczających zakłady karne po długoletnich wyrokach.

Kwestia ludzi starszych

Mocne strony

- istnieje określony standard usług dla osób starszych,
- wystarczająca ilość kadry zajmującej się problematyką osób starszych,
- dobry dostęp do domów pomocy społecznej,
- nie dochodzi do marginalizacji i izolacji placówek pomocy społecznej.

Słabe strony

- osoby starsze nie mają dostatecznego dostępu do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- niski poziom życia osób starszych; wzrasta liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej,
- osoby starsze nie mają możliwość kontynuacji aktywności zawodowej i samo-realizacji w organizacjach samopomocowych,
- na terenie gminy zwiększa się udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców,
- brak działań w celu poprawy sfery technicznej ułatwiającej codzienne życie osób starszych,
- niekorzystanie z pomocy wolontariuszy w dziedzinie pomocy osobom starszym.

Szanse

- dokładne rozpoznanie potrzeb osób starszych.

Zagrożenia

- brak szkoleń dla kadry realizującej pomoc osobom starszym,
- brak działań w zakresie uwrażliwiania systemu oświaty na problem osób starszych oraz dostosowywania standardów usług do wymogów Unii Europejskiej,
- wzrasta liczba osób samotnych,
- infrastruktura nie jest dostosowana do osób starszych,
- brak koordynacji działań podmiotów na rzecz osób starszych,
- migracja ludzi młodych na inne tereny oraz niekorzystne zjawiska demograficzne,
- niesprzyjająca pomocy osobom w III wieku ogólna sytuacja społeczna i finansowa kraju.

Kwestia osób niepełnosprawnych

Mocne strony

- świadczenie przez Ośrodek Pomocy Społecznej usług opiekuńczych,
- przepływ informacji pomiędzy podmiotami pomocowymi.
- prowadzenie działań upowszechniających w środowisku lokalnym pozytywne wzorce postaw charytatywnych i filantropijnych,
- pełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych,

Słabe strony

- w sferze niepełnosprawności nie funkcjonują organizacje pozarządowe,
- środowisko osób niepełnosprawnych nie jest zaangażowane w działalność samopomocy,
- istnienie barier utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- niedostosowanie szkół do potrzeb dzieci niepełnosprawnych,

Zagrożenia

- brak społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych,
- brak edukacji o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych,
- nierównomierne korzystanie ze środków pozabudżetowych i pomocowych,
- niesprzyjająca pomocy osobom niepełnosprawnym sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju,

- brak działań w zakresie upowszechniania w mediach problematyki, niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw,
- spadek liczby miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych (mała aktywność osób niepełnosprawnych w podnoszeniu swoich kwalifikacji),
- nielikwidowanie barier architektonicznych,
- wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej oraz usługi opiekuńcze i stacjonarne.

Rozwój kadr i służb pomocowych

Mocne strony

- pomoc Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych,
- posiadanie wyspecjalizowanej kadry pracowników pomocy społecznej oraz pracowników kompleksowo zajmujących się rodzinami z różnymi problemami,
- prowadzenie działań socjalnych z rodziną.

Szanse

- stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej,
- istnienie współpracy z jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty.

Zagrożenia

- złe przygotowanie zawodowe absolwentów szkolnictwa do potrzeb rynku w zakresie służb pomocy społecznej.

2.11. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

2.11.1. INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPARCIE

Instytucje oferujące pomoc i wsparcie prezentujemy w formie kart informacyjnych, które najtrafniej oddają możliwości udzielania wsparcia i pomocy mieszkańcom gminy. Karty zasobów zostały opracowane w ramach prac nad strategią i wskazują także pojawiające się w jednostkach potrzeby i możliwości rozwoju.

Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Krobska 45a, 64-125 Poniec.

1. Podmiot prowadzący:

Urząd Miejski w Poniecu.

2. Co oferuje (zakres usług):

Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, m.in. koordynuje rozwiązywanie problemów społecznych w gminie, wypłaca dodatki mieszkaniowe.

Kadrę jednostki stanowi kierownik oraz 3 pracowników socjalnych i 1 obsługujący świadczenia rodzinne.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do mieszkańców gminy, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zdrowotnej.

4. Udział w szkoleniach kadry zatrudnionej w Ośrodku Pomocy Społecznej:

Kadra zatrudniona w OPS-ie uczestniczy w licznych formach doszkalania i podnoszenia swoich kwalifikacji, wśród których należy wymienić następujące szkolenia i konferencje: „Potrzeby i działania w pomocy społecznej w województwie wielkopolskim”, „Omówienie i analiza zmian w kodeksie pracy”, „Nowe zasady udzielania pomocy społecznej”, „Zasiłki rodzinne, wychowawcze i pielęgnacyjne”, „Nowe zasady udzielania pomocy społecznej od 1 maja 2004”, „Postępowanie w sprawach o świadczenia rodzinne”, „Metody pracy w rozwiązywaniu problemów społecznych”, „Decyzje w przyznawaniu pomocy społecznej”, „Świadczenia rodzinne”, „Pomoc społeczna i praca socjalna w Unii Europejskiej”, „Oprogramowanie użytkowe POMOST – świadczenia rodzinne”, „Przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych”.

Klub Seniora „Złota Jesień”

ul. Kręta 9, 64-125 Poniec.

1. Podmiot prowadzący:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniecu.

2. Co oferuje (zakres usług):

Klub Seniora „Złota Jesień” organizuje imprezy kulturalne i okolicznościowe:

- wycieczki autokarowe,
- spotkania z poczęstunkiem z okazji Dnia Seniora, Świąt Wielkanocnych i Bożego Narodzenia,
- spotkania przy kawie raz w miesiącu.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do seniorów i osób niepełnosprawnych.

Liczba osób objętych opieką w 2004 r. – 65.

3. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Pomieszczenie – lokal dla własnych potrzeb.

2.11.2. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

W gminie Poniec funkcjonuje 9 organizacji pozarządowych (w tym 2 stowarzyszenia) oraz istnieją 2 parafie Kościoła rzymskokatolickiego (w Poniecu i Żytowiecku). Pomiędzy sektorem publicznym a pozarządowym istnieje dobry przepływ informacji dotyczący podopiecznych korzystających z pomocy. Samorząd gminy dysponuje uregulowaniami określonymi przez odpowiednie akty prawa miejscowego dotyczące współpracy z organizacjami należącymi do sektora pozarządowego. Skutkuje to podejmowaniem współpracy z tymi organizacjami w zakresie zlecenia realizacji zadań własnych, dofinansowania działalności statutowej organizacji, wsparcia rzeczowego oraz przepływu informacji o zamierzeniach i kierunkach rozwoju.

Każda społeczność, w której istnieją silne więzi społeczne, winna organizować współpracę między samorządem a organizacjami pozarządowymi, aby współdziałać w kierunku uzupełnienia i usprawnienia instytucjonalnego form pomocy. Poniżej prezentowane są organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Poniec.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE GMINY PONIEC

1. Koło Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów.
2. Ponieckie Towarzystwo Kulturalne.
3. Koło Polskiego Związku Wędkarskiego „Perkoz”.
4. Polski Związek Łowiecki, Koło Łowieckie nr 18 „Diana”.
5. Związek Harcerstwa Polskiego.
6. Klub Sportowy „Tornado”.
7. Klub Sportowy „Piast” Poniec.
8. Klub Anonimowych Alkoholików.
9. Ochotnicza Straż Pożarna (14 jednostek: Poniec, Janiszewo, Waszkowo, Śmiłowo, Drzewce, Rokosowo, Żytowiecko, Grodzisko, Łęka Mała, Łęka Wielka, Czarkowo, Dzięczyzna, Sarbinowo, Szurkowo).

2.12. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

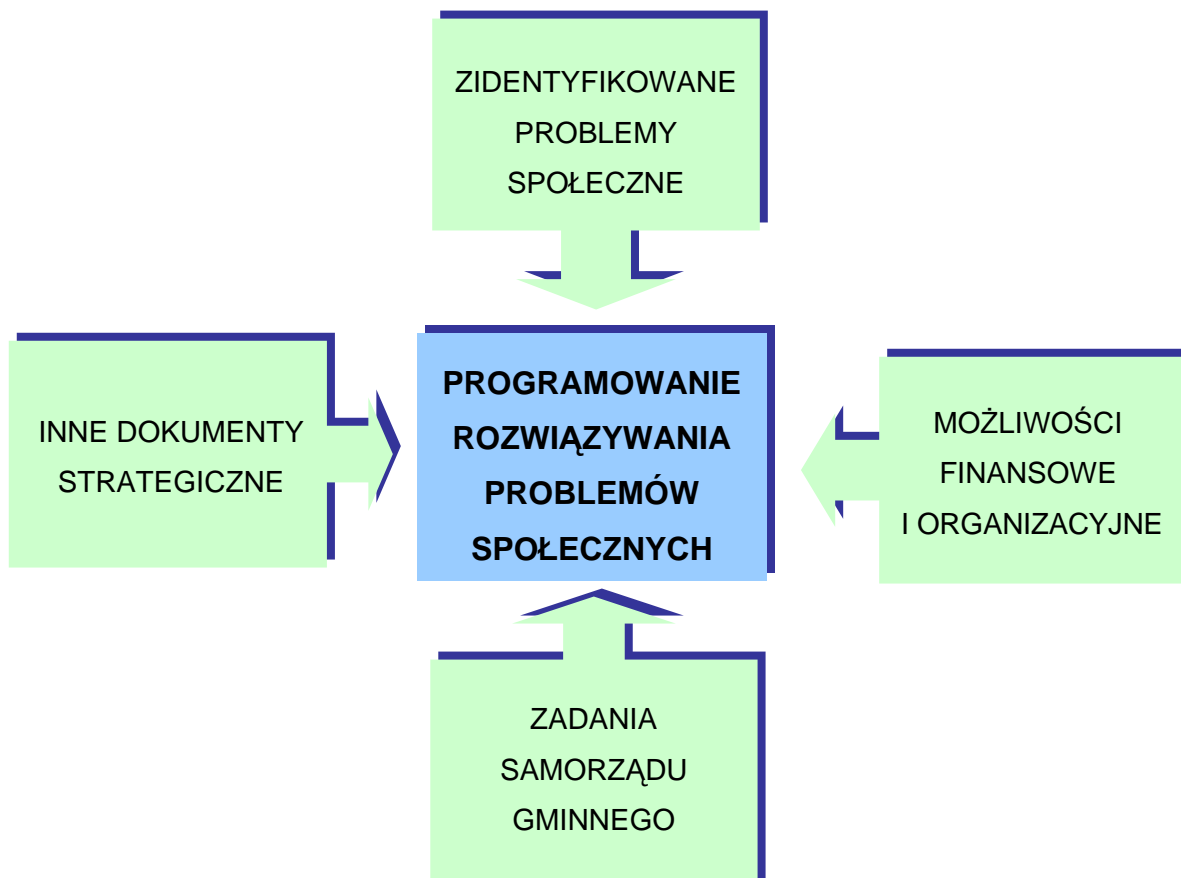
Dokonujący diagnozy problemów społecznych na terenie gminy zespół korzystał z szeregu możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Nie poprzestając na analizie źródeł zastanych, którymi dysponują Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Powiatowy Urząd Pracy i inne, korzystano obficie z bardzo wskazanych przy sporządzaniu analiz diagnostycznych źródeł wywołanych, tj. badań ankietowych i analizy SWOT.

Sumując uzyskane informacje i nakładając wyniki diagnozy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu, możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem troski samorządu lokalnego, a są one treścią części programowej niniejszego dokumentu. Zespół przygotowujący dokument uznał, że należy zaprogramować działania, zmierzające do rozwiązania następujących problemów:

- ❖ Rodzina powinna zapewniać swoim członkom oparcie i pomoc. Może to uczynić tylko silna rodzina, w związku z tym wszelkie problemy opiekuńczo-wychowawcze osłabiające jej funkcje powinny być diagnozowane i rozwiązywane. Polepszeniu powinna ulec sytuacja dziecka, w szczególności należy zająć się ograniczoną liczbą ofert spędzania czasu wolnego.

- ❖ Istnienie wysokiego poziomu bezrobocia skutecznie uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupie mieszkańców gminy, pogłębiając obszary ubóstwa. Bezrobocie w swych następstwach może prowadzić do bezdomności i stać się przyczyną wykluczenia ze środowiska lokalnego.
- ❖ Zapewnienie opieki osobom terminalnie chorym, starszym i niepełnosprawnym niezdolnym do samodzielnego funkcjonowania w środowisku.
- ❖ Uzależnienie, przede wszystkim od alkoholu, jest problemem społecznym, który staje się przyczyną szeregu negatywnych zjawisk, skutecznie ograniczających wydolność rodzin nimi dotkniętych.
- ❖ Jakość świadczonych usług społecznych powinna ulegać poprawie także poprzez współdziałanie z organizacjami pozarządowymi.

ZWIĄZEK ZIDENTYFIKOWANYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH Z PROGRAMOWANIEM DZIAŁAŃ

Powyższy wykres przedstawia związek zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów społecznych z czynnikami, które należy brać pod uwagę w programowaniu działań służących rozwiązywaniu problemów społecznych środowiska lokalnego. Oczywiście wpływ poszczególnych czynników jest złożony i niejednorodny. Największe znaczenie przy projektowaniu działań mają możliwości kompetencyjne samorządu lokalnego oraz warunki finansowe, nieco mniejsze, choć także istotne, inne dokumenty strategiczne omówione w części wstępnej.

3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

W tej części strategii zawarte są programy szczegółowe polityki i pomocy społecznej, przeznaczone do realizacji na terenie gminy. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań.

3.1. MISJA

**Gmina Poniec zapewnia swoim mieszkańcom
bezpieczeństwo socjalne
dzięki sprawnemu systemowi oparcia
społecznego, prowadzącemu
do integracji społeczności lokalnej**

ZWIĄZEK MISJI Z CELAMI STRATEGICZNYMI

3.2. CELE STRATEGICZNE

Problem:

Rodzina powinna zapewniać swoim członkom oparcie i pomoc. Może to uczynić tylko silna rodzina, w związku z tym wszelkie problemy opiekuńczo-wychowawcze osłabiające jej funkcje powinny być diagnozowane i rozwiązywane. Polepszeniu powinna ulec sytuacja dziecka, w szczególności należy zająć się ograniczoną liczbą ofert spędzania czasu wolnego.

Cel strategiczny 1.

**Sprawny system zapobiegania kryzysom rodziny
i wspierania rodzin w kryzysie, ze szczególnym
uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży**

Cele szczegółowe:

1. Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji oraz wspieranie i usprawnianie systemu wsparcia dla rodziny: psychologicznego, prawnego, socjalnego.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami.
3. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie.

Kierunki działań do celu szczegółowego 1.

1. Rozwój specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, dla rodzin naturalnych, zastępczych, samotnych matek, a także terapii rodzinnej.
2. Wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych.
3. Zintensyfikowanie i rozwój form pracy socjalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo.
4. Utworzenie grup wsparcia dla rodzin będących w sytuacji kryzysowej.
5. Podejmowanie inicjatyw i nowatorskich rozwiązań na rzecz ochrony macierzyństwa i dziecka w rodzinie.

Kierunki działań do celu szczegółowego 2.

1. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich:
 - organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole,
 - zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne,
 - organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego („Zielone wakacje”) i zimowego,
 - organizowanie akcji charytatywnych dla pozyskiwania środków na pomoc dzieciom.
2. Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry specjalistów do pracy z rodziną i dziećmi oraz w zakresie zaspokojenia potrzeb dzieci w placówkach.
3. Zapewnienie dostępu do świetlic środowiskowych w godzinach popołudniowych.
4. Tworzenie warunków do realizacji programów socjoterapeutycznych.
5. Rozwój nowych form działań osłonowo-aktywizujących na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
6. Tworzenie i wdrażanie programów w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
7. Opracowanie i realizacja lokalnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.
8. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych.

Kierunki działań do celu szczegółowego 3.

1. Wykorzystanie potencjału partnerów społecznych w realizacji pomocy dziecku i rodzinie.
2. Zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, kościołem katolickim oraz organizacjami społecznymi.
3. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną – wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, spartakiad we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
4. Upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc dziecku i rodzinie.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada i Urząd Miejski, szkoły, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Problem:

Istnienie wysokiego poziomu bezrobocia skutecznie uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupie mieszkańców gminy, pogłębiając obszary ubóstwa. Bezrobocie w swych następstwach może prowadzić do bezdomności i stać się przyczyną wykluczenia ze środowiska lokalnego.

Cel strategiczny 2.

Tworzenie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych poprzez promocję zatrudnienia i przedsiębiorczości

Cele szczegółowe:

1. Przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia, bezdomności i ubóstwa.
2. Rozwijanie aktywnych form pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym – długotrwale bezrobotnym, w tym kobietom.
3. Dążenie do wyrównywania szans różnych grup społecznych na rynku pracy, z uwzględnieniem grup dyskryminowanych.

Kierunki działań do celów szczegółowych 1-3:

1. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia na terenie gminy:
 - organizacja stażów absolwenckich i przygotowania zawodowego,
 - organizacja prac społeczne użytecznych, interwencyjnych i robót publicznych,
 - promowanie klubów pracy i szkoleń.
2. Objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.
3. Tworzenie na terenie gminy sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów, mogących tworzyć nowe miejsca pracy.
4. Redukowanie psychospołecznych skutków bezrobocia:
 - praca psychologów, doradców zawodowych, prawników, pracowników socjalnych,
 - przyuczenie do zawodu,
 - aktywizacja zawodowa (warsztaty), ze szczególnym uwzględnieniem osób, które przekroczyły 45. rok życia,
 - akcje edukacyjne,

- zatrudnienie socjalne,
 - uruchomienie grup samopomocowych.
5. Współdziałanie w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje rynku pracy.
 6. Tworzenie na terenie gminy mieszkań socjalnych dla osób zagrożonych bezdomnością.
 7. Podjęcie działań w kierunku utworzenia na terenie gminy punktu zbiórki i wydawania odzieży, mebli i sprzętu AGD.
 8. Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia, w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych.
 9. Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw poprzez ulgi podatkowe i partycypowanie w kosztach zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada i Urząd Miejski, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Problem:

Zapewnienie opieki osobom terminalnie chorym, starszym i niepełnosprawnym, niezdolnym do samodzielnego funkcjonowania w środowisku.

Cel strategiczny 3.

**Utrzymanie osób terminalnie chorych, starszych
i niepełnosprawnych jak najdłużej w środowisku
zamieszkania lub zapewnienie im opieki
w placówkach całodobowego pobytu**

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagającym takiej pomocy, aktywizowanie osób starszych i niepełnosprawnych do udziału w życiu społecznym.
2. Usprawnianie osób starszych i niepełnosprawnych.
3. Promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.

Kierunki działań do celów szczegółowych 1-3:

1. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych wymagających opieki w środowisku zamieszkania.
2. Praca socjalna. Podejmowanie przez pracowników socjalnych działań mających głównie na celu ułatwianie kontaktów z placówkami służby zdrowia, udzielanie pomocy w korzystaniu z różnych form rehabilitacji leczniczej i społecznej, inicjowanie kontaktów rodzinnych oraz podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodziny w sprawowanie opieki nad osobą wymagającą takiej pomocy, w tym zawieranie umów alimentacyjnych, porozumień na świadczenie usług, zapewnienie osobom uprawnionym usług w ramach pielęgniarstwa środowiskowego, uwrażliwienie społeczności lokalnych na potrzeby osób starszych, niepełnosprawnych, rozpowszechnienie idei wolontariatu, objęcie opieką wolontarystyczną osób potrzebujących opieki, prowadzenie współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w celu umożliwienia osobom starszym i niepełnosprawnym skorzystania z przysługujących im uprawnień, np. wyjazdu na turnus rehabilitacyjny, do sanatorium, w uzyskaniu odpowiedniego sprzętu rehabilitacyjnego itp.

3. Rozwijanie jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczną zalecaną przez lekarza, pielęgnację oraz zapewnienie kontaktu z otoczeniem.
4. Rozwijanie aktywnych form spędzania wolnego czasu przez osoby starsze i niepełnosprawne, w tym organizowanie cyklicznych spotkań integracyjnych, zaspokajanie potrzeb kulturalno-społecznych i rekreacyjnych.
5. W przypadku wyczerpania wszystkich możliwości zapewnienia opieki w środowisku, umieszczenie osób wymagających całodobowej opieki w zakładach opiekuńczo-leczniczych lub w domach pomocy społecznej.
6. Wspieranie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez systematyczną współpracę z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowym Urzędem Pracy i informowanie środowiska o istniejących możliwościach zatrudnienia.
7. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie:
 - zwiększania dostępu do rehabilitacji,
 - systematycznego łamania barier architektonicznych i komunikacyjnych,
 - podnoszenia wiedzy pracowników socjalnych.
8. Inicjowanie działań wolontariackich w odniesieniu do osób starszych i niepełnosprawnych.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada i Urząd Miejski, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Problem:

Uzależnienie, przede wszystkim od alkoholu, jest problemem społecznym, który staje się przyczyną szeregu negatywnych zjawisk, skutecznie ograniczających wydolność rodzin nimi dotkniętych.

Cel strategiczny 4.

Zintegrowany system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień od alkoholu i narkotyków.
2. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.
3. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z problemami już istniejącymi.
4. Przeciwdziałanie przemocy domowej.

Kierunki działań do celów szczegółowych 1-4:

1. Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych.
2. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem i narkotykami.
3. Zintensyfikowanie stosownych form profilaktyki alkoholowej i narkotykowej, kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży (m.in. organizowanie festynów profilaktycznych).
4. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu.
5. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów uzależnień.
6. Prowadzenie edukacji eliminującej czynniki zagrażające prawidłowemu funkcjonowaniu społecznemu i psychologicznemu – promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży oraz w środowisku lokalnym.
7. Opracowanie i realizacja lokalnego programu przeciwdziałania narkomanii.
8. Opracowanie i realizacja lokalnego programu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cele i kierunki działań są realizowane zgodnie z przyjmowanym corocznie przez Radę Miejską Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zawierającym szczegółowe działania w tym zakresie.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada i Urząd Miejski, szkoły, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Problem:

Jakość świadczonych usług społecznych powinna ulegać poprawie także poprzez współdziałanie z organizacjami pozarządowymi.

Cel strategiczny 5.

Zwiększenie jakości świadczonej pomocy w oparciu o partnerską współpracę z organizacjami pozarządowymi

Cele szczegółowe:

1. Ocena stanu potrzeb społecznych oraz możliwości skutecznego reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.
2. Ocena działań oraz rozwój współpracy z funkcjonującymi na terenie gminy organizacjami pozarządowymi.

Kierunki działań do celów szczegółowych 1-2:

1. Systematyczny monitoring problemów społecznych realizowany przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.
2. Podnoszenie jakości świadczonych usług m.in. poprzez systematyczne szkolenia kadry pomocy społecznej w celu lepszego rozpoznawania i reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.
3. Doskonalenie systemu informacyjnego o możliwościach udzielania pomocy społecznej i wsparcia mieszkańcom gminy – podjęcie działań w kierunku utworzenia punktu informacyjnego dla klientów.
4. Podjęcie działań w kierunku inwentaryzacji możliwości działania i potrzeb organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy.
5. Wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe.
6. Rozwój współpracy samorządu lokalnego z istniejącymi na terenie gminy organizacjami pozarządowymi w zakresie systematycznego monitorowania i skutecznego reagowania na problemy społeczne pojawiające na terenie gminy.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada i Urząd Miejski, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

3.3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII

3.3.1. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

- **Zespół wdrażający strategię.**

Zespół powinien zostać powołany przez burmistrza odrębnym zarządzeniem, a w jego skład mogą wejść m.in.: zastępca burmistrza, kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej oraz inne osoby wskazane przez burmistrza.

- **Roczna ocena wdrażania strategii.**

Zespół wdrażający strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać burmistrzowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych.

3.3.2. WSKAŹNIKI STOPNIA EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII

W obszarze polityki społecznej dysponujemy stosunkowo szeroką gamą wskaźników społecznych, za pomocą których możemy skutecznie oceniać poziom wdrażanych w wybranym sektorze zmian. Zespół wdrażający strategię będzie mógł korzystać z szerokiego wachlarza wskaźników odzwierciedlających ważne wartości zakładane do osiągnięcia i ukierunkowujące proces rozwoju.

- W obszarze dotyczącym ludności:
 - przyrost naturalny na 1.000 osób,

- saldo migracji na 1.000 osób.
- W obszarze dotyczącym rynku pracy:
 - udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie czynnych zawodowo,
 - udział bezrobotnych do 30. roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych,
 - liczba poszukujących pracy na jedno wolne miejsce pracy.
- W obszarze dotyczącym dochodów i wydatków ludności:
 - dochody do dyspozycji gospodarstw domowych,
 - dochody na 1 osobę w podstawowych typach gospodarstw domowych,
 - odsetek osób żyjących w ubóstwie,
 - głębokość ubóstwa,
 - udział gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację jako złą lub bardzo złą.
- W obszarze dotyczącym oświaty i wykształcenia:
 - liczba ludności z wykształceniem wyższym na 1.000 osób w wieku 25 lat i więcej,
 - liczba ludności z wykształceniem co najmniej średnim na 1.000 osób w wieku 20 lat i więcej.

Dodajmy, że istnieją również wskaźniki – instrumenty polityki społecznej, za pomocą których cele mogą być osiągnięte lub które mogą wspomagać procesy osiągania celów. Są to m.in. procentowe udziały:

- osób dotkniętych problemami alkoholowymi korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami alkoholowymi należących do klubów AA itp. w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- młodzieży wyedukowanej w zakresie zagrożeń alkoholowych w ogóle młodzieży,
- młodzieży wyedukowanej w zakresie zagrożeń związanych z narkotykami w ogóle młodzieży,
- osób dotkniętych problemami narkomanii korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami ubóstwa korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,

- osób dotkniętych problemami dotyczącymi niepełnosprawności korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami.

Powyższe wskaźniki są w większości dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji zajmujących się pomocą społeczną. Część danych może być zbierana okresowo poprzez badania ankietowe wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania problemów społecznych instytucjach.

Ostateczny kształt systemu monitoringu powinien zostać skorelowany z projektami, które będą realizowane w ramach strategii. Najpowszechniej wskaźniki lokalnej efektywności osiągniętych celów są pogrupowane wokół najważniejszych obszarów realizacyjnych strategii i odnoszą się do poszczególnych zagadnień. Podstawowymi wskaźnikami, jakie mogą być przyjęte dla pomiaru efektywności wdrażania strategii, są wskaźniki ekonomiczne i społeczne.

- **Ekonomiczne:** stopień poniesionych nakładów, koszty jednostkowe uzyskania efektu, ilość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu.
- **Społeczne:** liczba programów i projektów socjalnych zrealizowanych w odniesieniu do poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń i warsztatów, ocena wartości merytorycznej realizowanych projektów, inicjatywy społeczne w obszarze aktywizacji i integracji społecznej, liczba osób usamodzielnionych.

3.3.3. CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW

Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu. Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Miejska rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty winny być realizowane w ramach:

- własnych zasobów samorządu (np. projekty OPS-u),
- poprzez organizacje pozarządowe,
- poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Miejską stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii. Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań. Ponadto powinny je cechować: efektywność, skuteczność i celowość.

- **Efektywność** – jest to jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana jest w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomię, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy, realizowane w ramach strategii, rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych. Służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.
- **Skuteczność** – jest to zgodność między stanem rzeczy, określanym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy).
- **Celowość** – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

3.3.4. PROPONOWANE PROJEKTY – BANK POMYSŁÓW

Prezentowane projekty powstały w trakcie prac nad dokumentem strategicznym i przedstawimy je na zasadzie „banku pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy wnioskodawcy projektów pozyskają na nie środki finansowe. Należy dodać, że zaproszenie do budowania projektów przekazano organizacjom pozarządowym i instytucjom gminy działającym w obszarze polityki społecznej.

PROJEKT 1

„Śpiewające dzieciaki”

WNIOSKODAWCA PROJEKTU

Szkoła Podstawowa w Poniecu.

WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ

Tak.

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU

Szkoła Podstawowa w Poniecu.

CEL STRATEGICZNY PROJEKTU

1. Rozśpiewanie i umuzykalnienie dzieci (gra na instrumentach szkolnych – flażolet),
2. Możliwość prezentacji i samorealizacji.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Uczniowie posiadają wiedzę i umiejętność gry utworów okolicznościowych na flażoletach,
2. stworzenie chóru szkolnego.

BENEFICJENCI PROJEKTU

Uczniowie klas IV-VI (chłopcy, a szczególnie dziewczynki).

ZAKRES PROJEKTU

- zdobywanie wiedzy na temat zapisów nutowych i budowy instrumentu,
- nauka gry w oparciu o nuty,
- prezentacja na imprezach szkolnych i środowiskowych.

PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT

- gmina,
- rodzice.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU

Ok. 200 zł na zakup flażoletów.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU

1.840 zł na wynagrodzenie dla nauczyciela.

CZAS REALIZACJI PROJEKTU

Czas na uruchomienie projektu: 10 miesięcy.

Czas uzyskania pierwszych dostrzegalnych efektów: ok. 4 miesiące.

PROJEKT 2

„Plac bezpiecznej jazdy”

WNIOSKODAWCA PROJEKTU

Szkoła Podstawowa w Poniecu.

WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ

Tak, ale na mniejszą skalę.

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU

Plac za torem speedrowerowym koło parku.

CEL STRATEGICZNY PROJEKTU

Przygotowanie placu („miasteczka ruchu drogowego”) bezpiecznej jazdy dla młodych rowerzystów i motorowerzystów.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. WYROBIE NAWYKU BEZPIECZNEJ KOMUNIKACJI.
2. POPRAWIENIE BEZPIECZEŃSTWA DZIECI.
3. MOŻLIWOŚĆ STWORZENIA PLACU ĆWICZEBNEGO DLA RODZICA I DZIECKA.
4. MOŻLIWOŚĆ ZDOBYWANIA KARTY ROWEROWEJ I MOTOROWEROWEJ NA PLACU SYMULACYJNYM.

BENEFICJENCI PROJEKTU

- uczniowie klas IV-VI,
- uczniowie gimnazjum,
- rodzice z dziećmi.

ZAKRES PROJEKTU

1. wykonanie projektu graficznego,
2. przygotowanie placu,
3. wykonanie i utwardzenie ścieżek,

4. oznakowanie poziome i pionowe,
5. dopuszczenie do użytkowania,
6. wyznaczenie osób odpowiedzialnych za konserwację.

PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT

- gmina,
- WORD – Leszno,
- Policja.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU

Ok. 56.000 zł na uruchomienie projektu i wykonanie według kosztorysów i dokumentacji.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU

1.000 zł rocznie na utrzymanie czystości, widoczności linii i dobrego stanu technicznego znaków.

CZAS REALIZACJI PROJEKTU

Czas realizacji projektu: 9 miesięcy,
Czas wykorzystania – nieograniczony.

PROJEKT 3

„Sportowo po lekcjach”

WNIOSKODAWCA PROJEKTU

Szkoła Podstawowa w Poniecu.

WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ

Tak, ale na mniejszą skalę.

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU

Sala gimnastyczna, boisko sportowe przy Szkole Podstawowej w Poniecu.

CEL STRATEGICZNY PROJEKTU

Usportowienie szkolne dzieci w celu niwelowania wad postawy i stagnacji ruchowej oraz wyrobienie nawyku „życia na sportowo”.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Usprawnienie dzieci w zakresie ruchowym.
2. Zmniejszenie wad postawy kręgosłupa i stóp.
3. Objęcie tą formą wszystkich chętnych uczniów klas IV-VI,
4. Kontynuacja prowadzonych działań w klasach I-III.

BENEFICJENCI PROJEKTU

uczniowie klas IV-VI.

ZAKRES PROJEKTU

- prowadzenie zajęć gimnastyki „artystycznej”,
- prowadzenie zajęć piłki koszykowej, siatkowej i nożnej.

PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT

- gmina,
- Wojewódzkie Zrzeszenie SKS,
- rodzice.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU

549,12 zł miesięcznie (24 godziny w miesiącu x 22,88 zł)

5.491,20 zł rocznie (549,12 zł x 10 miesięcy).

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU

ok. 500-600 zł wyjazdy na pokazy i zawody.

CZAS REALIZACJI PROJEKTU

Czas realizacji projektu: 10 miesięcy.

Dostrzegalne efekty w postaci prezentacji –po ok. 6 miesiącach.

PROJEKT 4

„Zielone wakacje”

WNOSKODAWCA PROJEKTU

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

ul. Krobsua 45 a, 64-125 Poniec, tel. (0 65) 573 10 30.

WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ

Tak.

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU

Teren gminy Poniec (8 miejscowości w 3 turnusach).

CEL STRATEGICZNY PROJEKTU

Wspomaganie dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, które mają problemy z wypełnieniem swoich zadań, poprzez zorganizowanie świetlic socjoterapeutycznych.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- wychowawcze – kształtowanie prawidłowych postaw społecznych, higieny osobistej i wyglądu estetycznego, kształtowanie nawyku kulturalnego i aktywnego spędzania czasu wolnego oraz postaw koleżeńskich,
- psychologiczne – rozwijanie osobowości, zainteresowań i aktywności oraz wyobraźni twórczej, umiejętności kierowania emocjami i łagodzenia stresu.
- profilaktyczne – wzmocnienie czynników chroniących oraz eliminowanie lub redukcja czynników ryzyka (palenie tytoniu, spożywanie alkoholu itp.).

BENEFICJENCI PROJEKTU

- dzieci klas I-III,
- uczniowie klas IV-VI,
- uczniowie gimnazjum.

ZAKRES PROJEKTU

Etap I: zapoznanie się z grupą, nauka tolerancji i wzajemnego zaufania.

Etap II: nabywanie dbałości o higienę osobistą, pomoc w zrozumieniu idei zdrowego życia, znaczenia miłości, przyjaźni i godności, pokazanie prawidłowego funkcjonowania rodziny, tworzenie systemu wartości.

Etap III: dostarczenie podstawowych wiadomości o substancjach uzależniających, określenie zachowania wobec używek, radzenie sobie w trudnych sytuacjach.

Etap IV: nauka komunikacji w grupie rówieśniczej, umiejętności inicjowania zabaw, nabycie umiejętności spędzania czasu wolnego w zabawie grupowej, aktywne uczestnictwo w przygotowywaniu imprez okolicznościowych.

PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- pedagodzy szkolni,
- pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU

- zatrudnienie osób za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy,
- finansowanie z środków za sprzedaż alkoholu za zezwoleniami – ok. 15.000 zł.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU

15.000 zł na zakup materiałów dydaktycznych, sfinansowanie wycieczek i wyposażenie świetlic.

CZAS REALIZACJI PROJEKTU

Czas na uruchomienie projektu: 4 miesiące,

Czas uzyskania pierwszych dostrzegalnych efektów – po 4 miesiącach,

Projekt będzie realizowany przez 2 miesiące (VII-VIII).

4. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. Powinny je również rozwijać i uszczegóławiać. Odnosi się to zarówno do programów przyjmowanych przez organy samorządu corocznie, jak i dokumentów wieloletnich, m.in. do:

- Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,*
- Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną,*
- Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,*
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,*
- Programu Przeciwdziałania Narkomanii.*

Autorzy niniejszego dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania tym wszystkim, którzy przyczynili się do identyfikacji najważniejszych problemów społecznych środowiska lokalnego, oraz mają nadzieję na dalszą współpracę prowadzącą do zmiany społecznej.